

Nr 1 1953
35 ARG.

UPPLAGA: 11.200 EX.

BRANDKÅRS-

tidning

ORGAN FÖR SVENSKA BRANDKÅRERNAS RIKSFÖRBUND
REDAKTÖR OCH ANSVARIG UTGIVARE: ANDERS EKBERG

JAKOBSGATAN 14, STOCKHOLM C - TELEFON 213606 - POSTGIROKONTO NR 4870

En nyårsönskan

Tåget rullar genom det svenska vinterlandskapet förbi industrier, lantgårdar och bostadshus. Allt ser lugnt och helgdagslikt ut. Så brytes stämningen plötsligt av ett hus med kolnade, svarta bjälkar och väggar.

En eldsolycka har timat här som så många andra gånger under det nyss tilländalupna året. Osökt glider tanken över på alla dessa bränder, och man frågar sig om orsaken till eldens uppkomst. Frågan kan väl aldrig besvaras. En lista över nyårsönskningar må i stället presenteras.

Det förebyggande brandskyddet måste ytterligare intensifieras. Gedigen utbildning av brandsynförrättare och noggrann brandsyn är jämsides med utbildning av brandorsaksundersökare ett önskemål, som måste gå i uppfyllelse. Därigenom kan antalet bränder och omfattningen av varje brand minskas.

Men när olyckan är framme — trots ansträngningarna på det förebyggande området — måste där finnas en brandkår, som kan gripa in rätt och riktigt samt snabbt. För att kunna göra detta fordras god utbildning och lämplig brandmateriel. Listan upptager därför en önskan om fortsatt outtröttligt arbete för en god utbildning och givande övningar. Ett samarbete mellan brandkårerna vid övningar på stora objekt vilja vi här ännu en gång kraftigt understryka. Men övningarna skola icke läggas upp på måfå utan baseras på eldsläckningsplaner. Riksförbundets och länsförbundens konsulenter stå med glädje till förfogande för att hjälpa till att ordna brandförsvaret på bästa sätt. De göra det genom besök vid de olika brandkårerna och genom att anordna kurser i skilda ämnen. Vi uppmana kårerna att taga vara på denna hjälp. Diskutera Edra problem med konsulenterna och bevista de kurser, som anordnas, så att vi ur brandskyddssynpunkt få ett angenämt 1953.

Arne Hegen.

Kursverksamhet inom länsförbunden

Av rektor T. Mohlin*)

Då Riksförbundet började sin verksamhet, var handkraftsprutan och brandseglet de förhärskande redskapen. Det var enkla redskap med mycket begränsade möjligheter. Som en följd härav var även utbildningen enkel. När motorsprutorna efter hand ersatte handkraftsprutorna, ökade kraven på utbildningen och detta icke endast beträffande sprutans handhavande. Även slangutläggningen och strålens förande ställde större fordringar på utbildningen. Motorsprutan revolutionerade fullständigt brandkårens taktiska uppträdande.

Den moderna materielen blir efter hand allt effektivare men samtidigt också mera komplicerad. Utbildningen går stadigt i den riktningen. Man behöver endast nämna begreppen rökskydd, skumsläckning och dimsläckning. Denna utvecklingsriktning kommer att efter hand ställa allt större fordringar på utbildningen.

Det är dålig ekonomi att anskaffa dyrbar materiel och samtidigt inte se till att den till fullo kan utnyttjas. Utbildning är minst lika viktig som materielanskaffning, ty *effektivitet är dock ytterst beroende av människan*, som har hand om utrustningen. Det är måhända välbehövt att inskräpa denna självklara sats.

Materielanskaffningen är för brandchefen så att säga ett engångsarbete. Resultatet syns genast och kan till och med en smula skrytsamt visas utåt, en gest, som inte är oangenäm. God utbildning fordrar däremot segt och återkommande arbete. Resultatet visar sig endast så småningom och kan inte utställas till beskådande. Måhända är det både lättare och roligare att anskaffa fin materiel än att syssla med utbildning. Kan inte detta vara en psykologisk förklaring till att utbildningen inte alltid får den plats, den bör ha?

Befälsrutin nödvändig.

För landsbygden och de mindre tätorterna utbildar brandskolan endast brandchefer. Dessa har alltid annan verksamhet bredvid brand-

chefssysslan, och man måste ta hänsyn härtill, då brandchefskursernas längd avvägas. Dugliga personer är alltid starkt engagerade. Det är ett faktum, som kan fastslås. Om kurserna göras långa, kan man befara, att verkligt duktiga karlar inte har möjlighet att underkasta sig den tidskrävande utbildningen. Brandväsendet kan på så sätt gå miste om värdefulla krafter. Göres kurserna korta, ökas sannolikt möjligheterna att få med de dugliga. *Hellre kortare kurser och goda elever än längre kurser och svagare elevmaterial.* Denna synpunkt är säkerligen riktig, då det gäller en verksamhet, där mycket måste inhämtas genom praktisk erfarenhet. Drar man ut konsekvenserna av detta resonemang kommer sannolikt utbildningstiden för landsbygdens brandchefer alltid att bli i knappaste laget.

Den största bristen i brandchefskurserna kat. III torde vara att tillräcklig befälsrutin ej kan bibringas eleverna. Att förvärva befälsrutin fordrar nämligen tid. Även om brandchefskurserna förlänges avsevärt, kan de aldrig bli tillräckligt långa för att grundligt öva eleverna i befälsföringens svåra konst. Därför är det framför allt angeläget, att brandchefssysslan uppdrages åt personer med lämpliga egenskaper. Helst bör dessa också ha sådan verksamhet, att de i sitt dagliga liv syssla med att leda människor. Befälsrutin fordrar nämligen som all annan rutin, att den underhålls. Det hänger framför allt på de kommunala myndigheterna att finna för brandchefssysslorna lämpliga personer. Genom sin personalkännedom bör länsbrandinspektörer och konsulenter stundom kunna ge värdefulla anvisningar.

Slentrian = kroppsligen närvarande — andligen frånvarande.

Slentrian är utbildningens farligaste fiende, farlig både för ledare och underordnade. Vid slentrianmässiga övningar är deltagarna så att säga kroppsligen närvarande men andligen frånvarande. Sådana övningar ger ingen behållning, och följden blir låg nivå och efterhand tillbakagång. Även befälsföringen drab-

*) Sammanfattning av föredrag den 19 november 1952 vid konsulentmötet i Västerås.

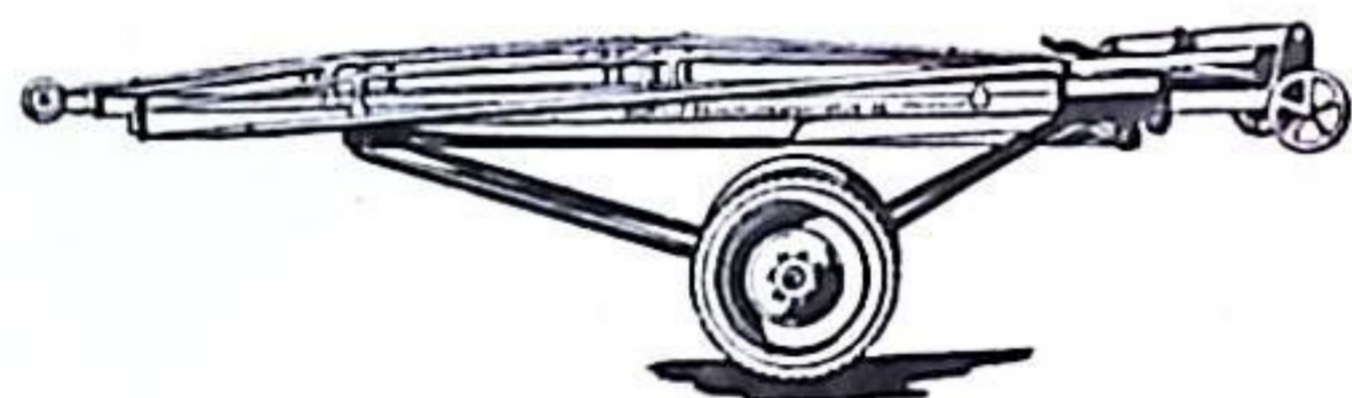
AUTOMATISK BRANDALARM

Brandtelegraf, Branddörrkontroll, Bilradiotelefoner, Sökaranläggningar, Lokaltelefoner, Drift- och produktionskontroll, Högtalaranläggningar, Centraluranläggningar, Fotocellanläggningar.

BRANDBILAR - PUMPAR

Redskapsvagnar, Manskapsvagnar, Järngjutgods, Metallgjutgods.

BRANDREDSKAP - STEGAR

Motorsprutor, Brandslangar, Armatur, Eldsläckare, Livräddningsredskap, Slangklämmor etc.

BEGÄR OFFERT!

Allmänna Brandredskapsaffären AB

SCHEELEGATAN 28

STOCKHOLM

TELEFON 52 07 95

AVDELNINGSKONTOR: HÄLSINGBORG, Nytorosgatan 87 B Tel. 130 09

BORÅS,

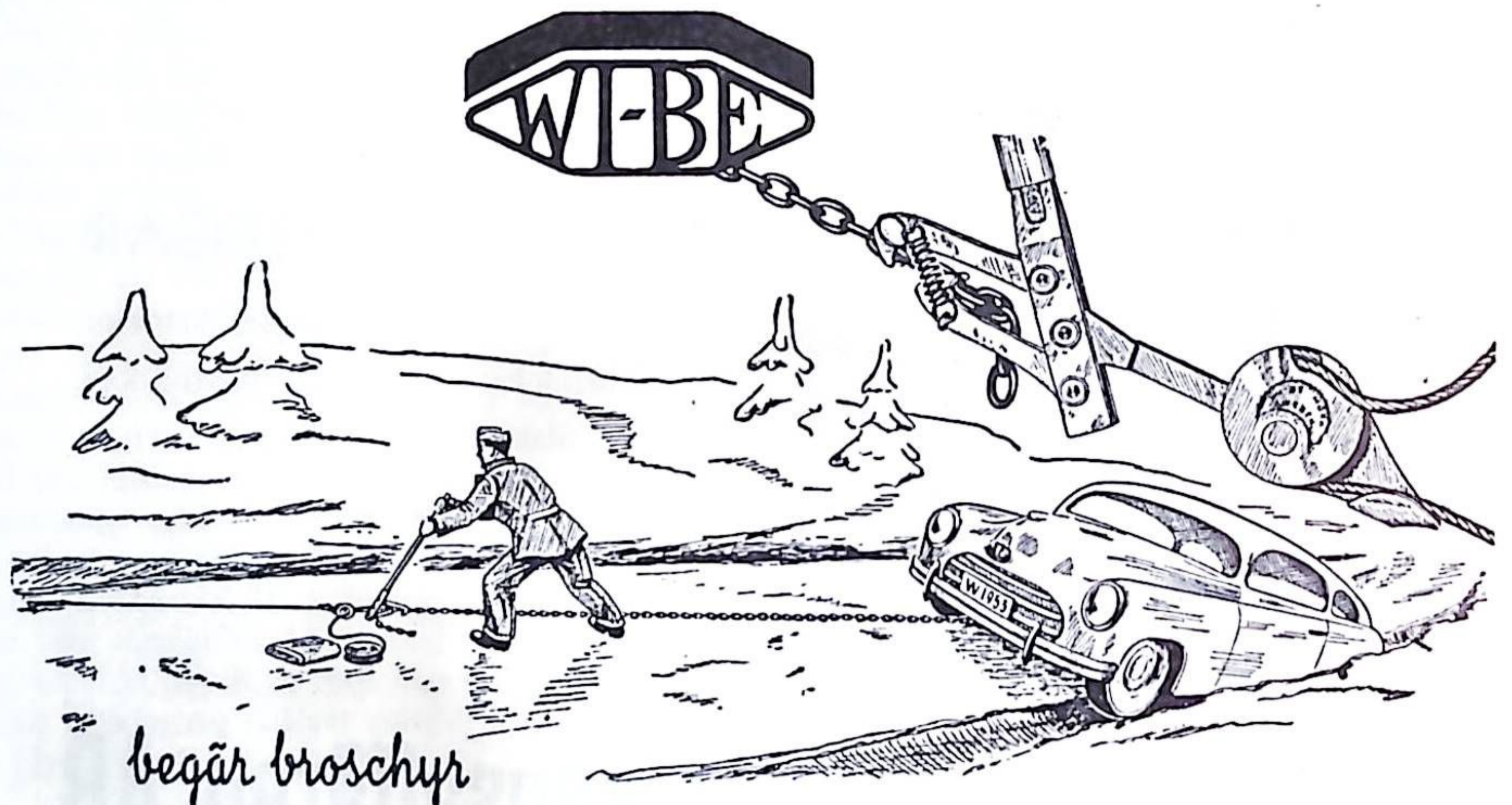
Bergdalsgatan 20 Tel. 208 54

SUNDSVALL,

Box 818, Tel. Matfors 452

**Bilen gled av
den ishala vägen —
bilisten drog ensam
upp den
med**

AUTOTRAKTOR

AB WIKSTRAND & BERG, MORA

Tel. 117 45

bas härav. Fantasi jämte förberedelser i form av noggrann planläggning är grundförutsättningen för goda övningar. Då ledaren kommer till en väl planlagd övning, känner han sig säker. Genom upprepade goda övningar förvärfvar han med tiden en naturlig säkerhet i uppträdandet, som inger förtroende.

Särskilt för nybörjare är det inte alltid lätt att planlägga och genomföra övningar på egen hand. Genom exempel, stöd och anvisningar har konsulenterna här en synnerligen viktig uppgift att fylla. Uppgiften kan svårligen fyllas av någon annan. Från konsulenternas sida bör därför särskild vikt läggas vid att brandcheferna övas i planläggning och genomförande av övningar. Detta kan ske på många olika sätt. Brandcheferna kan t. ex. dragas samman till en kurs, där befälsföring och utbildning görs till föremål för övning. Förutom svårigheter att samla ett större antal brandchefer, lider denna form av den svagheten, att brandcheferna måste föra befäl över varandra. Övningarna får härvid lätt en stark smak av overklighet. Eftersom det vid brandkårerna finns personal, som skall utbildas, är det fördelaktigt att utnyttja denna tillgång. Befälsutbildningsövningarna bör därför anslutas till brandkårerna. Härigenom slår man två flugor i en smäll. Befälet tvingas förbereda och leda en verklig övning samtidigt som en eller flera brandkårer får ett reglementsenligt övningspass. I stort sett kan detta genomföras på följande sätt.

Instruktiva övningsformer.

Konsumenten överenskommer i god tid med en brandchef, att övning skall hållas vid kåren. Brandchefen planlägger övningen eventuellt med stöd av konsumenten, om ett sådant stöd är nödvändigt för att övningen skall ge behållning. Det är emellertid av största betydelse, särskilt om brandchefen är oerfaren, att han får göra planlägningsarbetet så självständigt som möjligt. Endast härigenom kan han så grundligt sätta sig in i övningen, att befälsföringen drar nytta av planläggningen. Då övningen skall äga rum, samlar konsumenten några brandchefer till den uppgivna kåren. Hemortsbrandchefen går igenom övningsplanen för kamraterna, anger målet för övningen och de förberedelser, som gjorts, t. ex. beträffande materielen. Därefter genomföres övningen och följes av de samlade brandcheferna, som härvid ob-

serverar hur order gives, uppfattas och genomföres, hur den ledande brandchefen personligen uppträder och hur han håller avdelningen i sin hand. Sedan övningen avslutats, bör om möjligt den brandchef, som lett övningen hålla genomgång med brandstyrkan. En sådan genomgång är en rätt krävande uppgift, men om den är väl genomförd ger den gott utbyte både för ledaren och de underordnade. Det är kanske lämpligt, om brandchefen före genomgången konfererar med konsumenten. Slutligen kan eventuellt en diskussion brandcheferna emellan under konsulentens ledning vara på sin plats. Den skall under alla omständigheter gå i positiv riktning och ej enbart vara kritiserande. Medlen att övervinna eventuella misstag skall framhållas och ej enbart misstagen.

En övning i denna form motverkar säkerligen slentrianen. Den tvingar den ledande brandchefen till förberedelser och den ger övriga brandchefer tillfälle till iakttagelser. Vid ett annat tillfälle genomföres en liknande övning på annan ort. Efterhand arbetar sig konsumenten igenom länet eller länsdelen. Det är en verksamhet som aldrig tar slut och aldrig behöver bli enformig för deltagarna.

En påbyggnad på denna utbildning är samövningar. Gång på gång inträffar storbränder, där samarbetet mellan flera kårer visar tydliga brister både beträffande alarmering och uppträdande. Under de senaste åren har dock vid ett par tillfällen goda släckningsresultat uppnåtts som en direkt följd av väl planlagda samövningar. Det finns således tydliga bevis för samövningarnas betydelse. Samövningen tvingar till noggrann planläggning, som åtminstone i början bör gå så till, att de deltagande brandcheferna, eventuellt tillsammans med övrigt befäl, samlas under ledning av den, som skall leda samövningen. Härvid kan i form av ett enkelt spel på svart tavla, övningsändamålet och de olika avdelningarnas uppgifter, ordregivning m. m. genomgås. Det är en förträfflig förövning för befälet, som, när övningen senare går av stapeln, är bättre förberedda, än om avdelningarna utan vidare dras ihop. Befälets ökade säkerhet ger stadga åt övningen och inger förtroende hos de underordnade. Att dra ihop flera kårer till samövning utan förberedelser är ett prov. Att sätta mindre rutinerat befäl och personal på ett svårt prov ger obetydligt eller inget utbyte. Man måste skilja på prov och utbildning. Vid prov blir de ovana deltagarna lätt hetsiga. Lagg märke till

att endast den lugna hjärnan kan tillägna sig kunskaper. Provet är därför som utbildningsmedel undermåligt. Endast väl utbildat befäl och väl utbildade avdelningar kan "smälta" ett prov av det skälet, att rutinen skapar lugn sinnesstämning. Prov är således en senare fråga.

Korta kurser!

För landsbygdens brandförmän saknas statlig utbildning. Det är en brist, som på ett eller annat sätt måste fyllas av de lokala organisationerna. Dyliga kurser måste av naturliga skäl göras ganska korta, åtminstone till att börja med, en à två dagar. Härvid bör genomgåas eldsläckningens taktik i enkla, praktiska drag, så att en brandförmän har klart för sig, vilket eldsläckningsmateriel som bör tillgripas mot en brand av visst slag och samtidigt förstår betydelsen av att i ena läget angripa elden och i ett annat läge försvarsvis skydda en hotad byggnad. Även vid denna utbildning får befälsföringen ej förbises. Sålunda skall en brandförmän under mer eller mindre besvärliga förhållanden kunna genomföra en slangutläggning med den eller den materielen och med så eller så många man. Det är just en sådan uppgift han kan bli ställd inför vid en eldsvåda, och det gäller då för honom att kunna utnyttja tillgänglig personal och materiel på ett ändamålsenligt sätt. Under sådana övningar skall vederbörande ges tillfälle att genomtänka uppgiften, innan den genomföres. Utbildningen skall kännetecknas av att all hets bannlyses.

Förutom ovan angivna befälsutbildning fordras vid brandkårerna viss specialutbildning, t. ex. rökskyddskurser och kurser för motorsprutskötare.

Rätt bedrivna tävlingar kan vara en utmärkt utbildningsform. Tävlingen tvingar nämligen ledaren till planläggning, och genomförandet över ledarförmågan. Den motverkar på ett stimulerande sätt slentrian och tvingar de deltagande till precision. Tävlingen får dock ej föras så långt, att den blir självändamål.

Flera av de här skisserade utbildningsmålen motiverar indelning i brandkårskretsar eller liknande. En sådan indelning ger otvivelaktigt stadga och bidrager till samhörighetskänslan. Detsamma kan sägas om lokala brandchefssammanslutningar. Vid en repetitionskurs för brandchefer kat. II, som hölls vid Statens Brandskola, fick eleverna tillfälle att demonstrera övningar av olika slag. Den ene hade en

idé angående slangutläggning, den andre en angående övningar med motorspruta o. s. v. Det framkom en hel del trevliga uppslag, som kamraterna fick med sig hem. Någoting liknande bör kunna genomföras, om befälet i en brandkårskrets eller lokal befälssammanslutning träffas då och då, t. ex. i samband med de ovan skisserade övningarna.

All utbildning skall präglas av *fantasi, planläggning och lugn*.

Riksförbundet har en stor uppgift.

Då staten 1945 kraftigt ingrep i landsbygdens brandförsvar, ansåg många, att det var slut med frivilligheten, och därmed skulle Riksförbundet sakna existensberättigande, allra helst som brandskolan redan tidigare övertagit uppgiften att utbilda landsbygdens brandchefer. Personligen var jag redan då av annan åsikt. Som chef för statliga utbildningen inser jag i dag ännu tydligare den statliga utbildningens begränsade möjligheter. Vi bör göra klart för oss, att det här rör sig om ett geografiskt sett stort område. Det går ej att komma ifrån utbildningen av befäl och specialister, bedriven i hemorten eller dess omedelbara närhet. *Endast härigenom kan man på bred front underhålla och vidga kunskaper och färdigheter.*

Som jag ser problemet, har således Riksförbundet nu och i framtiden mycket stora uppgifter. Det är sannolikt, att de blir större allt eftersom brandväsendet utvecklas. En stor del av den nödvändiga utbildningen kan nämligen endast genomföras av länsförbundet under brandkonsulenternas ledning, åtminstone om man ställer det kravet, att utbildningen skall vara ändamålsenlig och smidig.

Med nytt omslag

framträder tidskriften från och med detta nummer. Vi hoppas den mera påkostade inramningen skall vinna läsarnas gillande. Redan ha vi kunnat glädja oss åt att upplagan ökats, men bättre kan vi! Hjälp oss att sprida tidskriften ytterligare. Skaffa prenumeranter!

Dramatisk brand i Solna

Av brandkapten K. E. Nilsson.

Torsdagen den 18 september 1952 härjades ett större bostadshus i stadsdelen Huvudsta i Solna stad av en våldsam brand, som genom sitt dramatiska förlopp blev mycket omskriven i dagspressen.

Byggnaden.

Fastigheten Rudsjögatan 11, som var uppförd år 1906, utgjordes av ett bostadshus av trä i tre fulla våningar och vind, inrymmande 15 mindre lägenheter grupperade kring ett trapphus (se bild 1). Ytterväggarnas stomme

rymde vardera 11 personer och bottenvåningen 14. Brandsyn hade förrättats våren 1950 och endast givit anledning till mindre anmärkningar. Sotning hade utförts i vanlig ordning och skorstensfejaren ansåg att någon anledning till anmärkning mot eldstäder och rökgångar icke förelåg.

Grannrisker.

De närmaste grannbyggnaderna var belägna på 9 meters avstånd och utgöres i norr av en så gott som exakt likadan byggnad som den brunnna, (till höger å bild 2 och 3), i söder av ett stenhus. Stadens ålderdomshem, rymmande ett hundratal pensionärer, är beläget på 40 me-

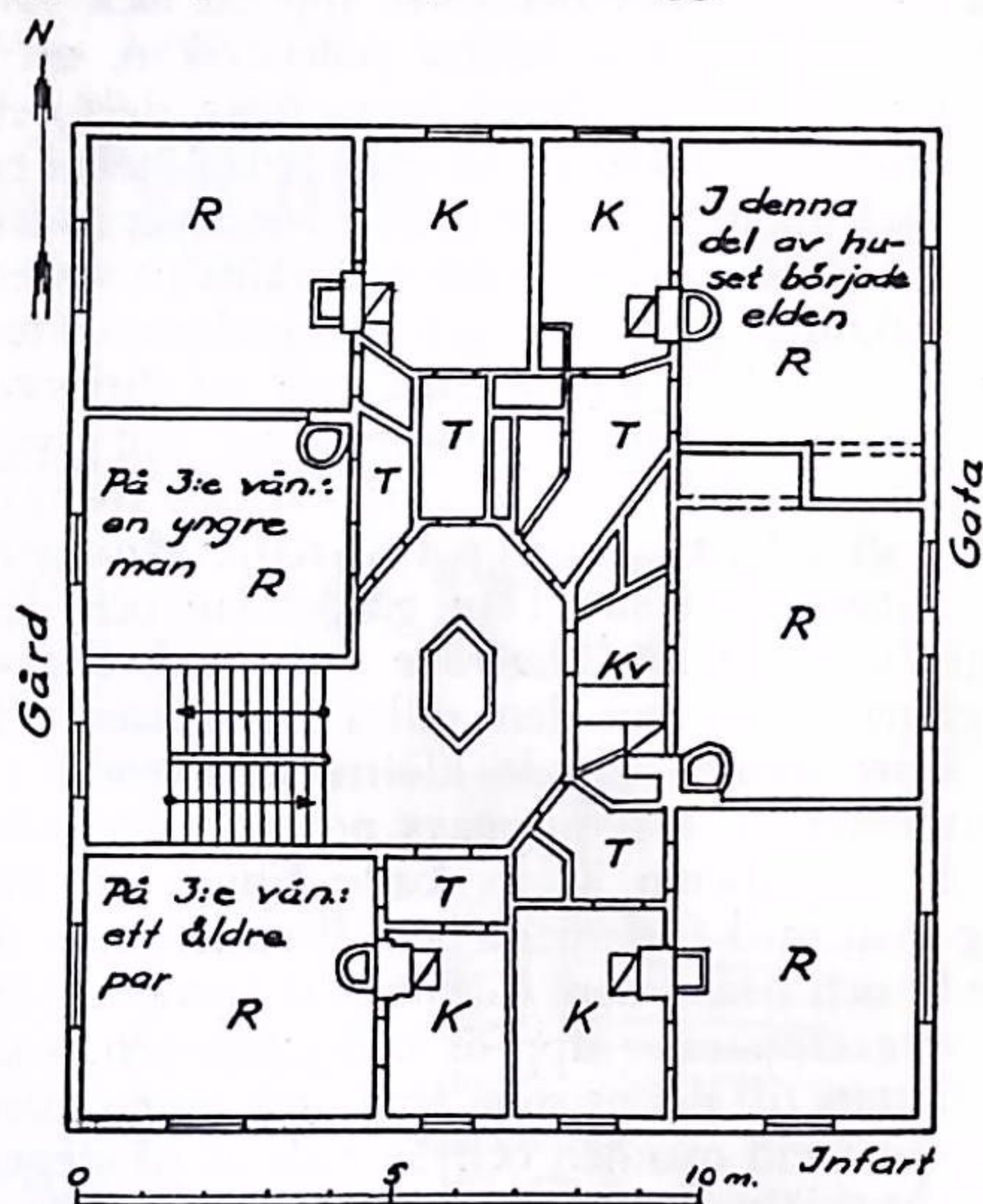

Bild 1. Våningsplan.

bestod av 2 1/2" spåntad plank, vilken på båda sidor var pappbeklädd. På plankstommens ytersida var påspikade 1" reveteringstegel med puts och på innersidan fanns 1 1/4" luftmellanrum (läkt på diagonalen), 3/4" panel och tapeter. Totala väggjockleken var alltså cirka 15 cm. Inre lägenhetsskiljande väggar var sågspånsfyllda med tunn panel och bjälklagsfyllningen bestod av torvströ. Yttertaket utgjordes av plåt. I fastigheten bodde tillhopa 36 personer, de flesta äldre. De två övre våningarna in-

Bild 2. Bilden tagen c:a 5 min. efter brandkårens ankomst. Livräddning pågår åt gårdssidan.

Bild 3. Större delen av huset i brand c:a 15 min. efter brandkårens ankomst. Magirusstegen insatt för livräddning å husets baksida.

ters avstånd i en byggnad av sten men med träbjälklag och brandfarlig vind.

Branddagen rådde en svag nordvästlig vind.

Brandens utbrott.

På förmiddagen användes fastighetens tvättstuga av fru E., som bebodde lägenheten ovanför den, där branden sedan utbröt. Vid eldning i tvättpannan kändes röklukt i trapphuset, men detta var enligt hyresgästernas uppgift vanligt, varför ingen reagerade härför. Fru N., som var sysselsatt med att skura fastighetens trappor, var kl. 12.50 inne i sin lägenhet för att byta skurvatten (på bottenvån. under den lägenhet, där elden utbröt). Det rök då rätt kraftigt vid taket inne i rummet. Hon undersökte rummet noga och tittade särskilt vid kakelugnens anslutning till väggen men kunde ej avgöra varifrån röken kom. Hon trodde emellertid att den härrörde från tvättstugan. Hon öppnade ett fönster i köket för att vädra ut röken och gick ut för att fortsätta arbetet. I trappan träffade hon fru E., som berättade, att det osade i hennes lägenhet, varför hon också öppnat ett fönster. Strax härefter kom en dotter till familjen J. hem från skolan, där hon slutat kl. 13.00. Flickan gick uppför trappan och öppnade dörren till familjens lägenhet en trappa upp, men slog genast igen den och rusade nedför trappan, under det hon ropade att elden var lös. Fru N. sprang då in i sin lägenhet. I köket fanns rök men ingen eld. Hon öppnade där efter fönstret i rummet och såg då att det brann i taket vid kakelugnen. Med en tillbringare vatten försökte hon släcka elden, vilket icke lyckades, varefter hon sprang ut på gården. Samtidigt ledde den tidigare nämnda fru E. och en man ut en sjuk kvinna från våningen 1 trappa.

Livräddnings- och släckningsarbetet.

Brandkåren alarmerades pr telefon kl. 13.17 av en person i en grannfastighet. Under samtalet såg denne hur fönstren till familjen J:s lägenhet sprang sönder. Brandkåren ryckte ut med tre bilar och var på platsen efter omkring två minuter. Beroende på olika omständigheter var kårens styrka för dagen ovanligt stor. Utryckningen bestod sålunda av 3 befäl och 11 man, medan 3 befäl och 3 man utgjorde reserv på stationen.

Vid brandkårens ankomst föreföll det hela att röra sig om en vanlig lägenhetsbrand. Något besked stod icke att få huruvida människor

fanns kvar i byggnaden eller ej, och då inga personer syntes vid fönster eller ropade på hjälp igångsattes släckningsförsök med rökdykare och tre smalslangar från tankbil (1200 lit.). En ledning drogs invändigt genom trappan, de två andra utvändigt över skarv- och utskjutsstegar mot den brinnande lägenhetens hörnfönster. Den nyinköpta maskinstegen restes i beredskap bredvid skarvstegarna. Under tiden lade övrig personal ut ledning från brandpost för matning av tankbilens pump samt en grov ledning från denna uppför trappan. Det invändiga angreppet leddes av en brandmästare. Man kunde vid denna tidpunkt utan större svårighet vistas i trapphuset utanför den brinnande lägenheten, men det lyckades icke att tränga upp till våningen 2 tr. eller att avancera in i den brinnande lägenheten.

I detta läge blev det klart, mycket tack vare gott arbete av den insatta polisstyrkan, att i byggnadens tredje våning fanns kvar, dels i ett enkelrum åt gårdssidan en yngre man, dels i en lägenhet diametralt mot den del av byggnaden där elden härjade, en eller två äldre personer. Förstärkning begärdes och borgarbrandkåren inkallades. De resta stegarna fick nu dirigeras om och det yttre släckningsarbetet uppgivas. Den invändigt arbetande gruppen fick förnyad order att söka tränga upp till tredje våningen. Utskjutsstegen restes från gårdssidan och den yngre mannen här klättrade själv ned. Skarvstegarna restes mot den andra lägenheten och en äldre kvinna kunde klättra ned stödd av brandmännen. Det uppgavs nu att i den rökfyllda lägenheten även skulle finnas en 80-årig man med förlamade ben. Brandförman Å. Lindh och brandman Å. Fungdal äntrade iförda syrgasapparater uppför utskjutsstegen, som nu flyttats till denna sida. F. gjorde an en manskapslina vid mannen och L. gick ut på stegen för att hjälpa till med nerfirningen. Några strålar funnos ej insatta på denna sida av byggnaden då elden härjade i rakt motsatt del av denna. Under arbetet hade de bägge brandmännen tagit av handskarna för att kunna arbeta lättare och L. hade tagit av sig ansiktsmasken då han ju stod ute i det fria. Just som nedfirandet skulle börja och mannen var halvvägs ute ur fönstret slog kraftiga lågor ut från lägenheten 1 trappa och träffade L., som stod på stegen, mitt i ansiktet samt antände stegen. L. hoppade från 7 meters höjd och föll så att en brandman, som stod på marken under, i någon mån mildrade fallet. F., som visste att

FRISKLUFRTMASKEN

har många fördelar

Bicapa friskluftmask kan med fördel ersätta koloxid- och syrgasmasker. Bäraren av friskluftmasken tillföres andningsduglig luft genom en armerad luftslang, vars fria ände placeras i friska luften.

Friskluftmasken fordrar mycket liten övning för bäraren.

Friskluftmasken har praktiskt taget inga detaljer som förbrukas och är därför billig i användning.

Friskluftmasken är lätt att bära och hindrar ej arbetet.

Slanglängder upp till 25 meter kan användas utan att andningsmotståndet blir för stort.

Friskluftmasken är förvarad i en ny, praktiskt inredd förvaringskoffert och är alltid färdig att tagas i bruk.

Ni får veta mer om friskluftmasken genom att rekvisitera vårt nya specialprospekt.

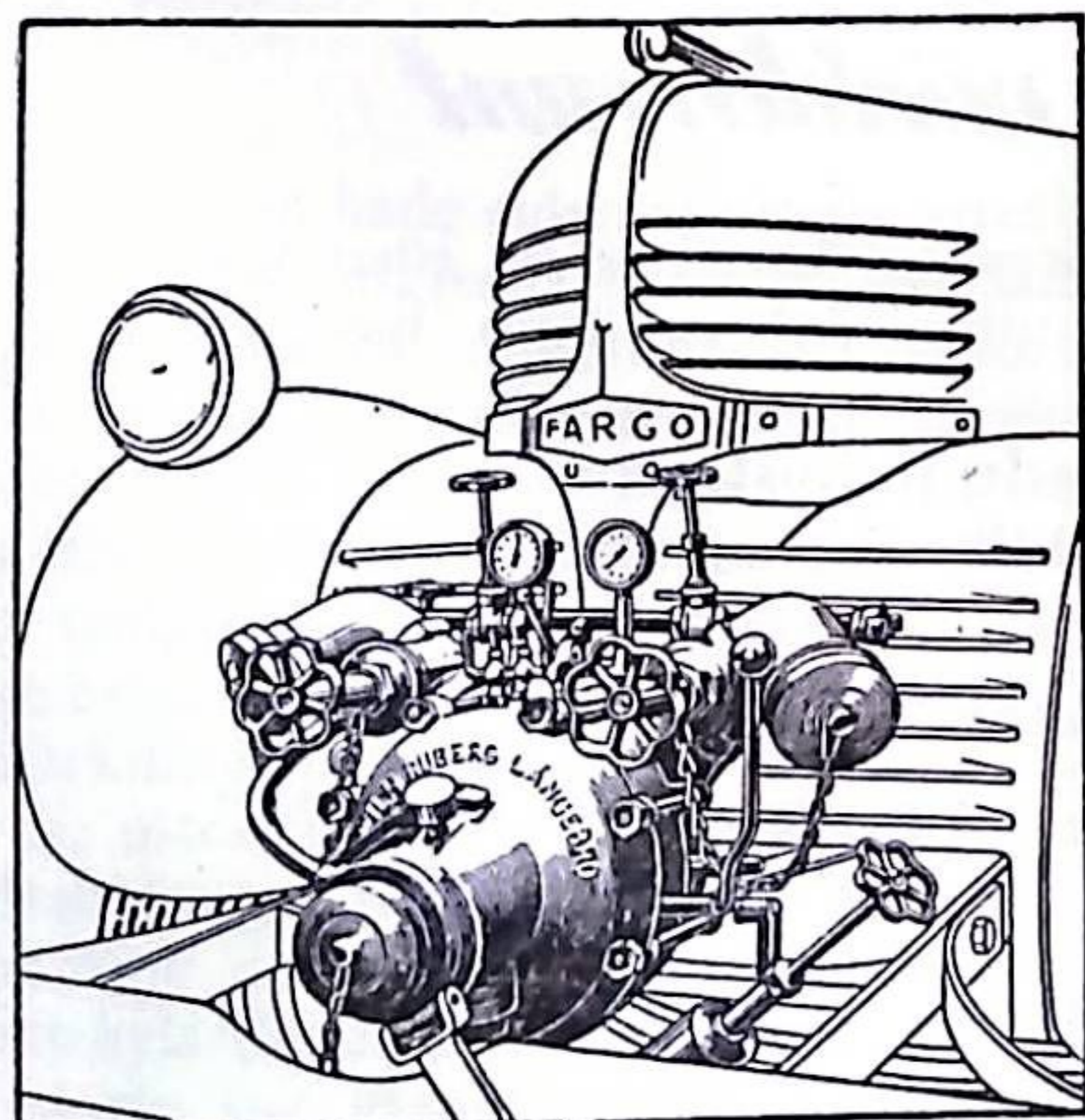

BICAPA
STOCKHOLM

BIRGER CARLSON & Co AB

Kaptensgatan 6 - Telefon (växel): lokalsamtal 67 91 30
STOCKHOLM Ö rikssamtal 62 49 56, 62 49 92

FRONTPUMPAR

för upp till 2600 lit/m
vid 9 kg/cm²

Med avgasevakuering,
oljekylning och synkr.
koppling till motorn.

Kort leveranstid.

Wilh. Rubergs Fabriks-Aktiebolag

LÅNGBRO

Tel. Kristianstad 101 74 och 101 78

REDDAWAY

brandslangor *-i kamp mot elden världen runt*

Invändigt gummerade brandslangor röna en för varje år allt större efterfrågan. Decenniers rika erfarenhet ligger bakom vår tillverkning av denna specialitet. Fråga efter våra

diagonalvävda & gummerade lanneslangor

vilka fylla de största anspråk på slitstyrka och hållfasthet mot tryck.

REDDAWAY'S produktion av brandslangor enbart under krigsåren överskred

17.000.000 meter

F. REDDAWAY & Co., LIMITED
MANCHESTER LONDON

Filial för Sverige

Aktiebolaget

F. REDDAWAY & Co.

Stockholm

Birger Jarlsgatan 23

tel. 10 26 67, 21 35 03, telegr.: Reddaway

trappvägen var avskuren, lade ned mannen vid fönstret och avlägsnade gardinerna, som antänts. Därefter kanade han nedför den brinnande stegen. Båda fördes med polisbil till sjukhus. Lindh hade vid hoppet erhållit en spricka i vänster armbåge, kontusion intill vänster nyckelben samt var svårt bränd i ansiktet och på händerna. Fungdal hade erhållit svåra brännskador på händerna och ena benet.

Alla krafter sattes nu in för att få ut den kvarlämnade mannen Strålar flyttades över för att slå ned elden. Magirusstegen, som tidigare rests mot den sydöstra hörnlägenheten för undersökning om någon eventuellt fanns där, omflyttades och mannen bars ned av rökdykare utan några synliga yttre skador. I ambulans fördes han till sjukhus men avled följande dag till följd av chock- och rökskador. (Bild 4.)

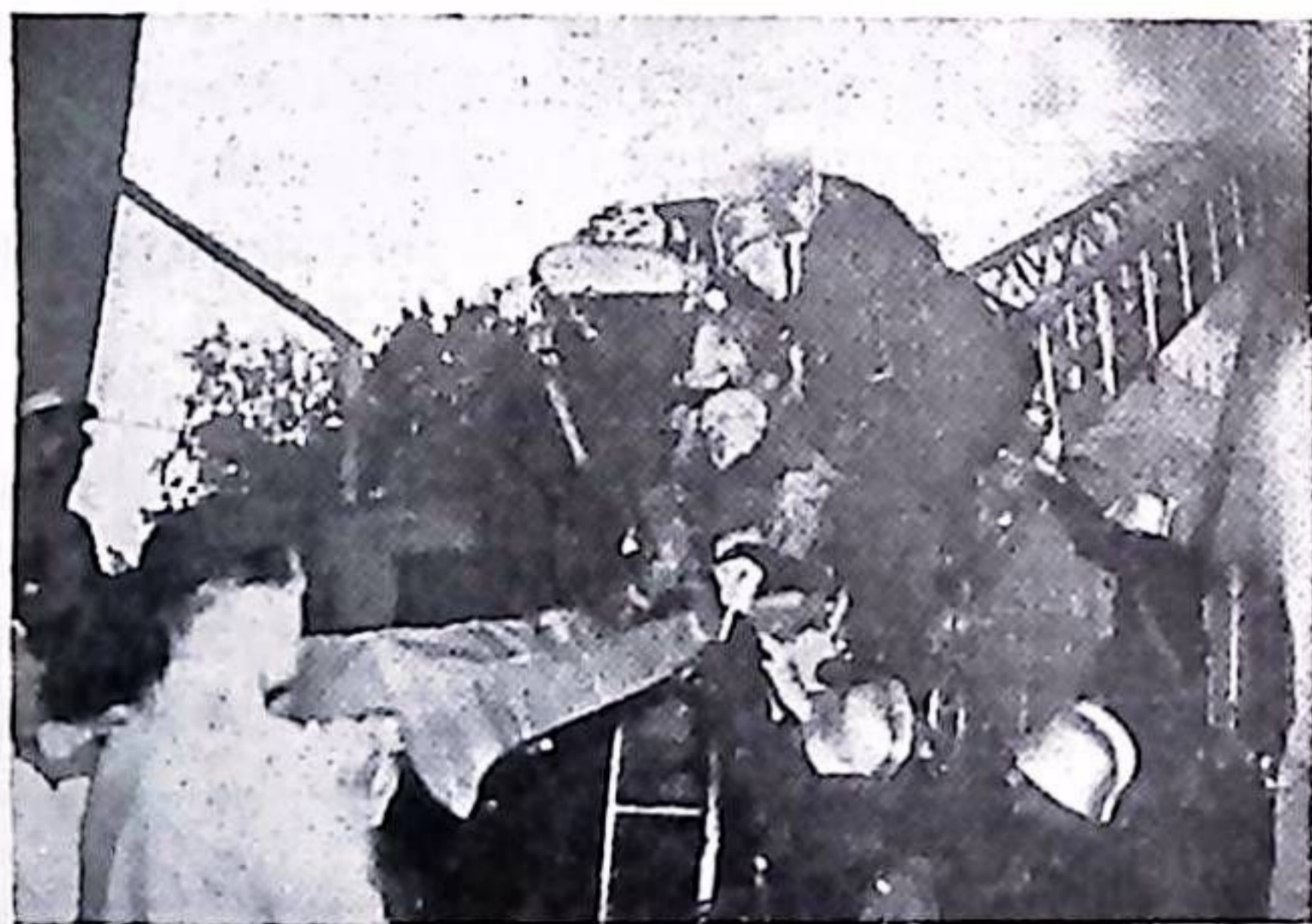

Bild 4. Detaljbild från räddningen av den gamle mannen.

Under tiden hade elden spritt sig ytterligare. Då den först angjorda brandposten lämnade dåligt med vatten uppställdes en motorspruta vid en längre bort belägen brandpost, varifrån utlades dubbla ledningar, grenade till tre grova strålar (14 mm) och från den eftersända stora tankbilen (3.000 liter), matad från en tredje brandpost, utlades tre smalslangledning- ar. Släckningen fick nu ske helt utifrån, då ide- liga ras inträffade i det brinnande huset.

Maskinstegen uppställdes som vattentorn och en ledning drogs upp på grannhusets plåttak för att kyla detta. Under brandens mest inten- siva skede var grannfastigheterna utsatta för

stark strålningshetta, varför personal uppsän- des för att inspektera hotade lägenheter och be- vakning av vindarna, varjämte slangledning- ar hölls i beredskap. I en byggnad på 40 meters avstånd i vindriktningen antändes väggen i ett burspråk till den inredda vinden av en flyg- gnista, som letat sig ned genom en öppen plåt- fals. Detta tillbud släcktes omedelbart av en grupp, men visar att bevakning måste anord- nas vid alla risker, som äro belägna under rö- ken (jämför filmen "Brandsläckningstaktik").

Brinnande gaslågor från avbrända ledning- ar gjorde att elden icke kunde helt släckas förr- än personal från gasverket kapat ledningen i gatan. Någon avstängningsventil på servisled- ningen fanns nämligen inte.

Då branden släckts återstod endast delar av ytterväggarna och förkolnade rester av inred- ningen. Mycket litet av lösöret hade kunnat räddas. Byggnaden var försäkrad för 164.000 kronor och lösöret till varierande belopp. Flera familjer hade dock oförsäkrat eller också hade premien ej inbetalts i laga tid. Gällande för- säkringar var i allmänhet för låga. Den totala skadan uppskattas till omkring 300.000 kr.

Brandorsak.

Vid nedtagning av den aktuella skorstenen har med ganska stor säkerhet konstaterats att branden uppkommit genom att gnistor trängt fram genom en otät fog från rökröret till köks- spisen i fru N:s lägenhet och ut i bjälklaget mellan bottenvåningen och våningen 1 trappa. Om hyresgästerna meddelat skorstensfejaren eller brandkåren om rök lukten vid tidigare till- fälle och skorstenen blivit provtryckt hade elds- vådan troligen kunnat undvikas.

Slutsatser.

Byggnadens konstruktion var den mest brandfarliga, som gärna kan tänkas. Exempel- vis i Göteborg finns det gott om 3-vånings träbyggnader, men det är att märka, att lägen- hetsskiljande väggar och tak här är putsade. Den utvändiga putsen hindrar i någon mån eldens spridning från fönster till fönster men utgör huvudsakligen skydd för antändning från grannrisk, vilket också visade sig beträf-

Prenumerera.

Har samtliga vid Er kår prenumererat på Brandkärstidskrift? Gör det annars omedelbart!

Godsvagnar med ammunition i brand

För det stora flertalet av denna tidskrifts läsare torde ortnamnet Långviksmon ha varit tämligen okänt fram till den 16 september 1952. Denna dag inträffade emellertid en händelse, som med ens gjorde det lilla stations-samhället i Björna socken vid norra stambanan riksbekant.

I ett norrgående godståg hade genom "tjuvbromsning" uppstått eld i en med ammunition lastad godsvagn. Tåget hade stoppats vid Långviksmons station omkring kl. 14.30. Stationspersonalen handlade snabbt och rådigt. Man kopplade loss vagnen närmast framför den brinnande, varefter främre delen av tågsättet kunde föras undan norrut. Den brinnande vagnen jämte resten av tågsättet blev kvarstående på spåret. Stationspersonalen varnade vidare de inneboende i de närmast stationen belägna gårdarna och uppmanade dem att söka skydd. Branden i godsvagnen spred sig till den närmast bakomvarande och då elden nått lasten inträffade en serie våldsamma explosioner, vilka skakade hela det lilla samhället, antände två

hus, skadade ett flertal andra byggnader genom kringflygande splinter och söndrade ett otal fönsterrutor.

Till Örnsköldsviks brandkår inkom kl. 14.53 begäran om släckningshjälp. En bil med bogserad motorspruta jämte 4 man under befäl av undertecknad lämnade brandstationen kl. 14.55 och var framme i Långviksmon (50 km) kl. 15.45, vilket betyder en medelfart på 60 km/tim på de backiga och krokiga vägarna.

Då vi under framkörningen hunnit till en punkt c:a 1 km s. Långviksmons station, kunde vi från landsvägen se de brinnande godsvagnarna. De voro omvärvda av tjock, svart rök, i vilken man kunde se blixtar av täta explosioner. Man såg även huru splinter kastades upp i luften vid explosionerna samt hörde dova knallar.

Vid framkomsten konstaterades att tre järnvägsvagnar voro förstörda av brand eller explosion, att det fortfarande brann ganska friskt i resterna av vagnarna eller deras laster och att explosioner inträffade med kortare eller längre

fände den norra grannfastigheten. Lägenheter-nas entrédörrar var försedda med glasfyllningar, vilka, sedan glaset spruckit sönder på ett tidigt stadium lämnade elden fri passage upp för trappan. Brandkåren alarmerades sent, varför vad som från början varit en gryende trossbottenbrand utvecklade sig till häftig rumsbrand, som i vertikal led brutit igenom ett bjälklag och snart utvändigt spred sig till tredje våningen och vinden (jämför bild 2). De som först kände onormal röklukt borde ha varnat de i tredje våningen boende och hjälpt dem ned trappvägen medan denna ännu var framkomlig. Till all lycka inträffade branden på dagen, annars hade säkerligen en verklig katastrof inträffat.

Vattenledningsnätet i samhället var otillräckligt och de gamla stamledningarna hade ej utökats trots att omfattande nybebyggelse med höghus ägt rum. Några branddammar för freds- eller civilförsvarsbruk finns icke som reserv för vattenledningen.

En fast brandstege av järn fanns på byggnaden, men den var som på de flesta byggnader

av motsvarande datum placerad på trapphusets utsida och därför oanvändbar för livräddning.

De förbättringar i brandskyddet, som kan tänkas vidtagas i liknande farliga byggnader utgöres av brandhärdig beklädnad av trapphusets väggar och tak samt isättning av massiva trädörrar till lägenheterna.

I brandordningen föreskrives för lägenheter två trappor upp i trähus eller stenhus med trappor livräddningslinor eller annan anordning, som kan godkännas vid brandsyn. Enligt undertecknads mening kan endast balkonger eller fasta stegar till *varje* lägenhet ha något berättigande ur livräddningssynpunkt. Att trästegar är olämpliga för brandkårens vidkommande som livräddningsredskap gavs ju klart belägg för. Att inte heller stålstegar är helt lämpliga framgår av en nyss inträffad händelse, då en brandman höll på att förolyckas genom att en dylik stege kom i kontakt med strömförande ledningar på brandplatsen.

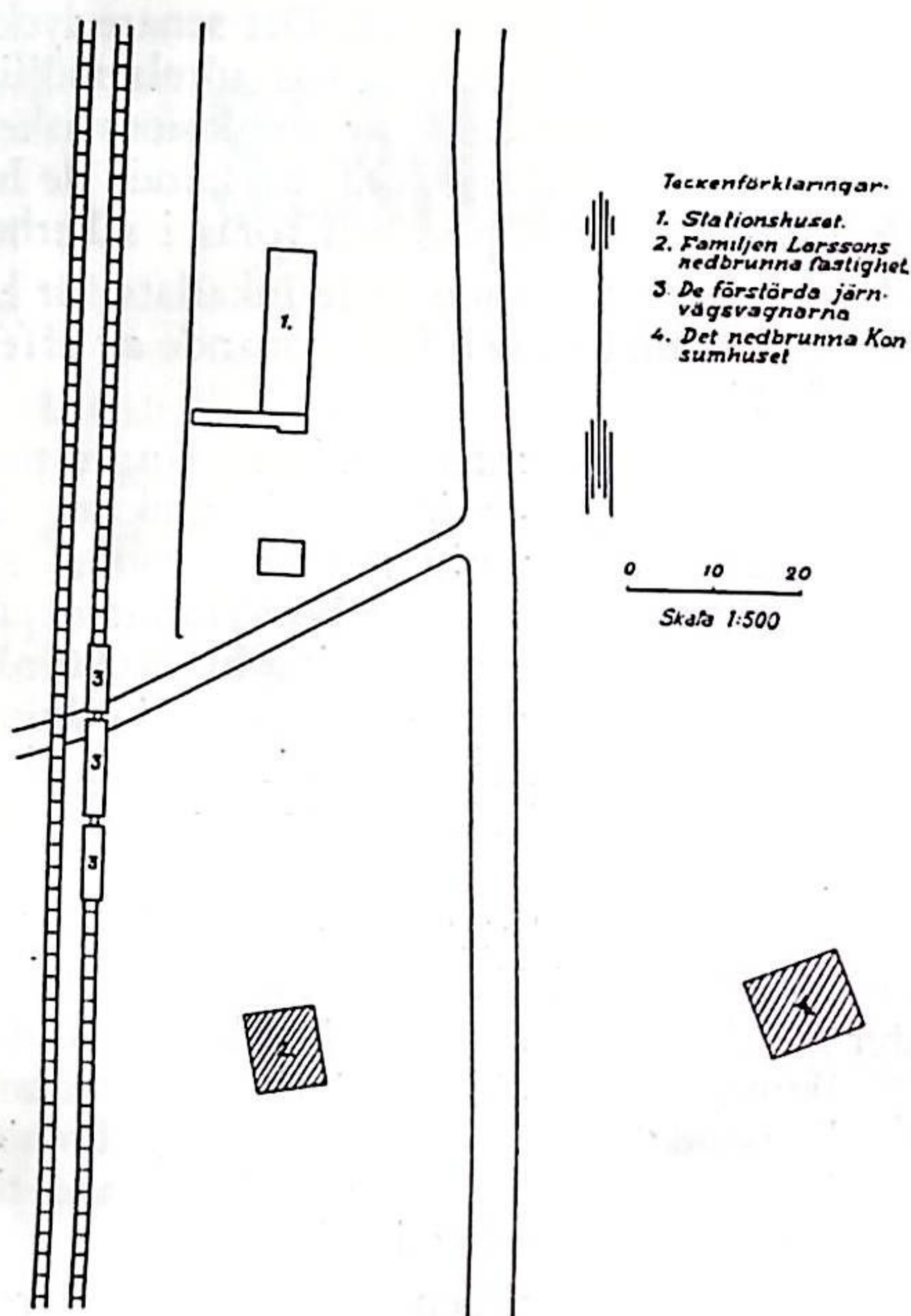

Fig. 1.

mellanrum, varvid splitter och hela granater kastades vida omkring (upptill 500 m). Vidare konstaterades att en byggnad (nr 2 å bild 1) var helt övertänd och tillspillogiven, att å en annan byggnad (nr 4 å bild 1) taket och övre våningen voro övertända och att denna brand hotade att sprida sig i första hand till en spåntäckt lagerbyggnad omkring 10 m öster om byggnad 4 samt vidare till bebyggelse längre österut, att ett stort antal fönster i de hotade

byggnaderna voro söndrade eller stodo öppna, att hela granater och splitter hade kastats ut över området närmast järnvägsstationen samt att byggnaderna i farozonen voro utrymda och att de inneboende sökt skydd bakom husknutar etc. samt i terrängen.

Björna brandkår, som vid vår ankomst var på platsen, hade placerat en motorspruta vid en tjärn c:a 500 m söder om stationen. En slangledning hade dragits upp till en brandbil med frontpump, som placerats i skydd av en liten trädunge, c:a 200 m söder om stationshuset. Från frontpumpen hade en ledning dragits fram i skydd bakom byggnader m. m. mot byggnad 4, där den grenats. De båda strålarna

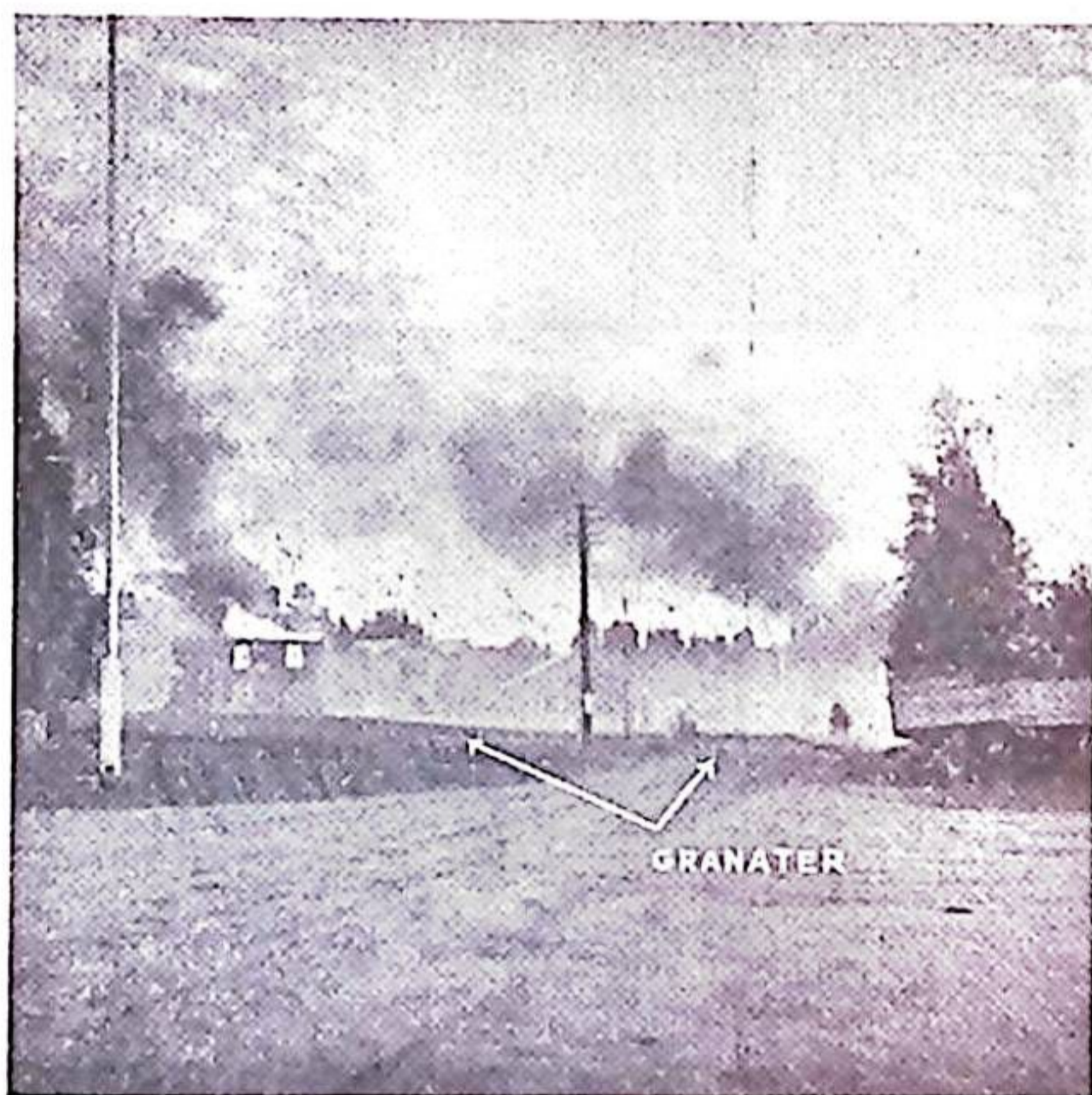
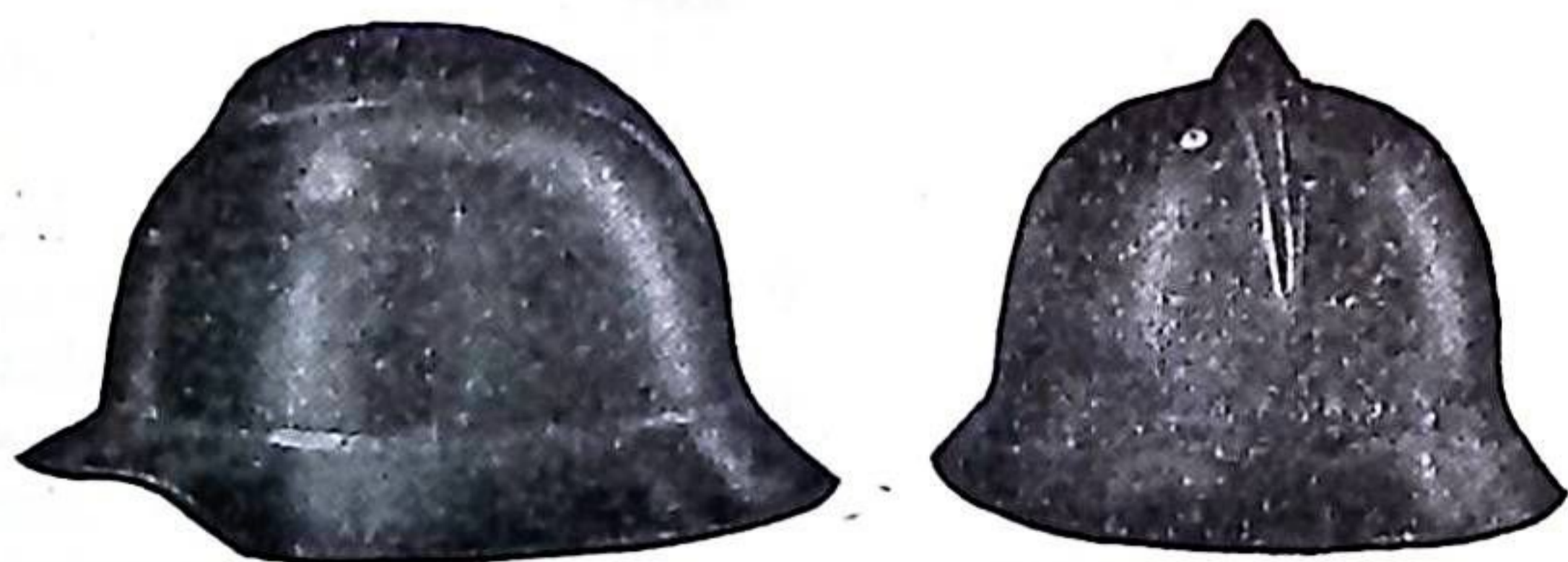

Fig. 2. Bilden tagen från norr. Den brinnande byggnaden 4 t. v. Röken från byggnad 2 (bakom buskaget). Obs. granater på landsvägen.

NYTT HJÄLMAR NYTT MED STÄLLBAR INREDNING

Hjälmen kan inställas för 4 storlekar samt delar därav. Mjuk anliggningsrem som passar alla huvudformer och håller hjälmen stadigt på huvudet utan att trycka. Hjälmen är krymp- och rostfri. Patentsökt. Våra lättmetallshjälmar har 3 gånger bättre värmeskydd än lackerade

stålhelmar. C:a 33.000 hjälmar sålda de senaste 12 åren. Finns för omgående leverans. Gamla hjälmar, även av andra fabriker, kunna förse med vår nya inredning.

Jonsereds linnelang samt all övrig brandmateriel till lägsta priser.

BRISSMANS BRANDREDSKAP, Halmstad — Tel. 3333

användes i första hand såsom skydd för den hotade lagerbyggnaden och strålförarna sökte från skyddade ställningar hindra att lagerbyggnaden antändes.

Våra första åtgärder blevo att se till att fönsteröppningarna i de hotade byggnaderna skyddades och att byggnaderna bevakades. Vidare placerades vår motorspruta vid den tidigare nämnda tjärnen, den redan utlagda ledningen dubblerades och från frontpumpen uttogos ytterligare två strålar, av vilka den ena fick förstärka fronten mellan byggnad 4 och lagerbyggnaden och den andra drogs upp mot bebyggelsen österut i beredskap.

Faran för spridning av branden i byggnad 4 kunde ganska snart avvärjas och sedan explosionerna börjat komma med allt längre mellanrum, gjordes en framstöt mot byggnad 2 för avsläckning där samt för att om möjligt i skydd av resterna från byggnaden söka skydda de icke

antända vagnarna i tågsättet. Det senare lyckades också trots att strålförarnas rörelsemöjligheter starkt begränsades av explosionsrisken. Sedan hjälptåg anlät söderifrån, kunde de hotade vagnarna löskopplas och föras i säkerhet.

Hemvärnet på platsen hade inkallats för bevakning av området och för ordnande av effektiva vägsärrar.

Explosionerna kommo med allt längre mellanrum och den sista inträffade omkring kl. 17.45. Sedan sakkunnig militär personal anlät och gjort undersökning beträffande explosionsrisken, kunde man omkring kl. 20.00 närma sig explosionsplatsen och påbörja iordningställandet av det västra spåret. Det första tåget kunde släppas förbi olycksplatsen omkring kl. 23.20.

Eftersläckningsarbetet i byggnad 2 blev tidsödande, enär man befarade, att okreverade granater kunde finnas där, och först kl. 01.30 den 17/9 kunde Örnsköldsviksstyrkan återvända. Brandkårsavdelningar från Hemling, Trehörningsjö och Bredbyn hade varit kallade till platsen, men dessa behövde ej insättas.

Under det synnerligen riskabla och påfrestande släckningsarbetet skötte sig släckningspersonalen mönstergillt och någon tvekan eller räddhåga kunde ej förmärkas.

Järnvägspersonalens uppträdande var berömvärt. Åtgärden att varna befolkningen förtjänar att uppmärksammas.

Befolkningen på platsen uppträdde lugnt och sansat och någon panik eller dylikt iaktogs ej, åtminstone ej sedan vi anlät. Den värsta förskräckelsen hade väl emellertid då hunnit gå över.

Under släckningsarbetet inträffade inga personskador. Att inte heller vid de första explosionerna någon människa kom till skada, får väl utom "turen" tillskrivas den omständigheten, att samhället är så glest bebyggt.

Själva släckningsarbetet som sådant erbjöd inga särskilda svårigheter. Det var de exceptionella omständigheter, under vilka arbetet måste utföras, som gjorde detsamma svårt och riskabelt men samtidigt spännande och intressant. Den deltagande släckningspersonalen gjorde säkerligen ur övningssynpunkt synnerligen värdefulla erfarenheter av krigsbrandsläckning, erfarenheter som dock måste anses vunna till ett allt för högt pris.

Hilding Andersson.

TYFON

alarm-
apparater

Stor hörbarhet.
Ringa luftförbrukning.
Oberoende av elektrisk ström.

Drives från fristående behållare eller befintlig tryckluftledning.

★

Begär prospekt nr 468

Grundat 1840

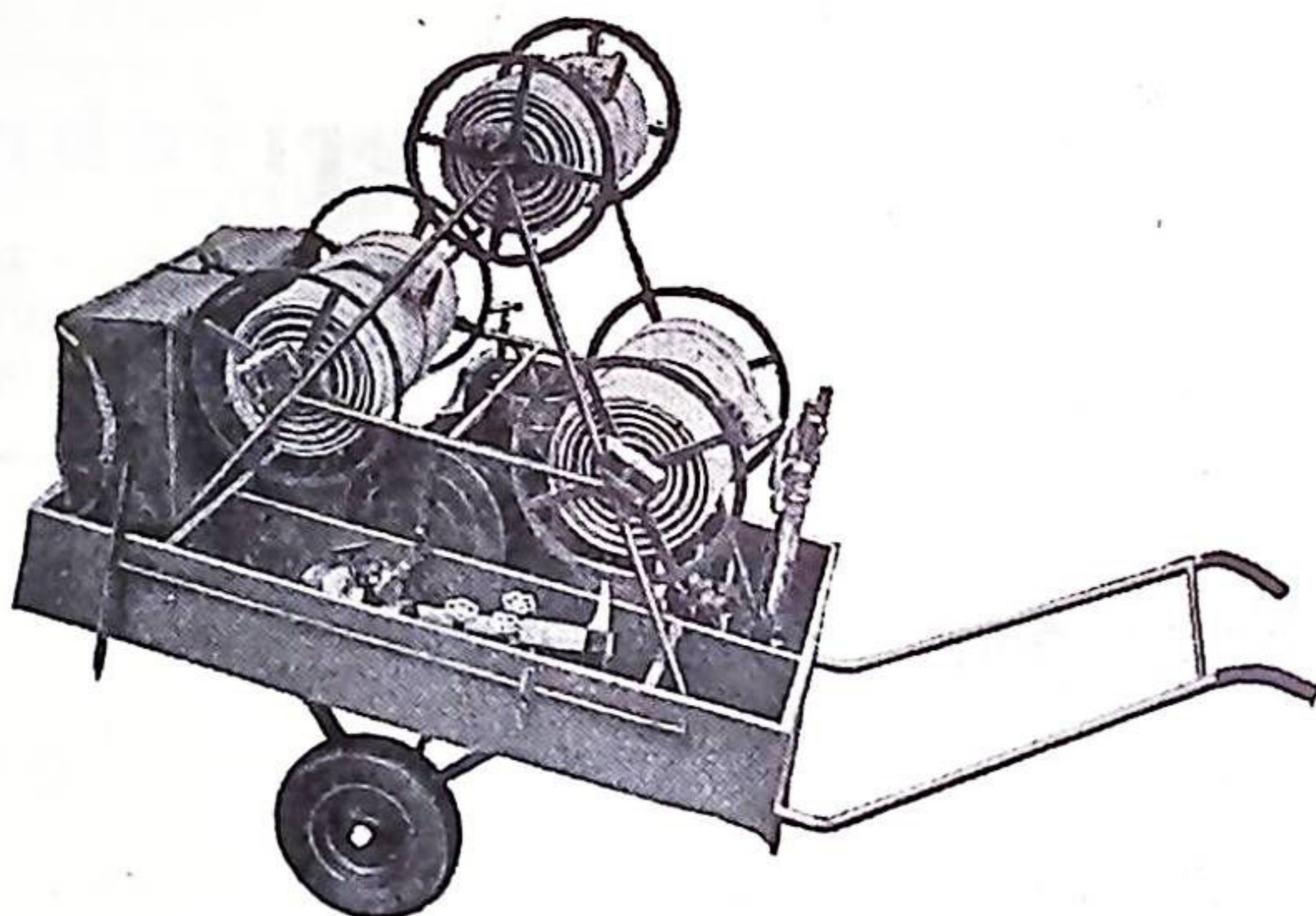
KOCKUMS

MEKANISKA VERKSTADS AB · MALMÖ

LÄTTRANSPORTABLA
SLANG- O. REDSKAPSKÄRROR

å stålrörsram med do. stativ för 1—4 st. löstagbara slangrullar, flak med fack för olika redskap, SKF-lagrade luftgummihjul, fotstöd och draganordning antingen som släpvagn eller med

gummiklädda handtag för transport av manskap. Lackering röd eller grå. Utrustas på beställning även med fästen för skarvstegar och med plats för bärbar motorspruta.

BRANDREDSKAPSFIRMAN

ODENIUS

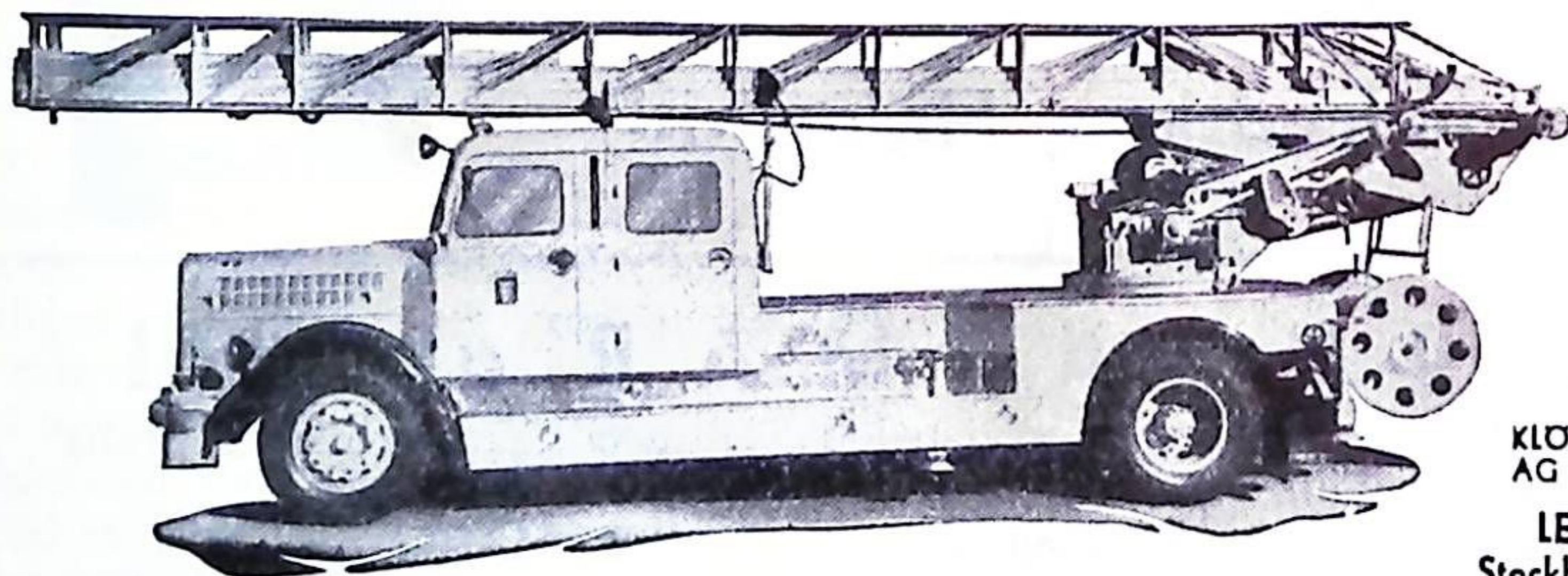
AKTIEBOLAG

Östra Hamngatan 16

GÖTEBORG

Tel. 13 69 35, 13 69 47, 13 15 96

V Ä R L D S M Ä R K E T
MAGIRUS MASKIN
 STEGAR

KLÖCKNER - HUMBOLDT - DEUTZ
 AG WERK ULM ULM - DONAU

LEVERANSER 1949—1952

Stockholm: 4 st. 30 m. stighöjd
 Göteborg: 1 st. 26 m. stighöjd
 Malmö: 1 st. 30 m. stighöjd
 Norrköping: 1 st. 30 m. stighöjd
 Solna-
 Sundbyberg: 1 st. 25 m. stighöjd
 Karlstad: 1 st. 30 m. stighöjd
 Trollhättan: 1 st. 25 m. stighöjd
 Östersund: 1 st. 26 m. stighöjd
 Sandviken: 1 st. 25 m. stighöjd

EN AV STOCKHOLMS BRANDKÄRS NYA MAGIRUSSTEGAR PÅ SCANIA-VABIS CHASSI

LUCEMA AB

GENERALREPRESENTANT FÖR SVERIGE

NYBROKAJEN 7 - STOCKHOLM - TELEFON 2100 38, 2109 26

Mössmärken - Gradbeteckningar
Armbindlar - Tjänsteålderstecken

Aug. Holts Gulddragerifabriks A-B

Mäster Samuelsgatan 67

STOCKHOLM

Tel. 20 78 58 och 10 05 33

Knappar, Möss- och
Medlemsmärken

För Svenska Brandkårens Riksförbund

C. C. Sporrøng & Co.

Kungsgatan 17, Stockholm 7

Telefon 22 56 60

Nyheter från Brissmans

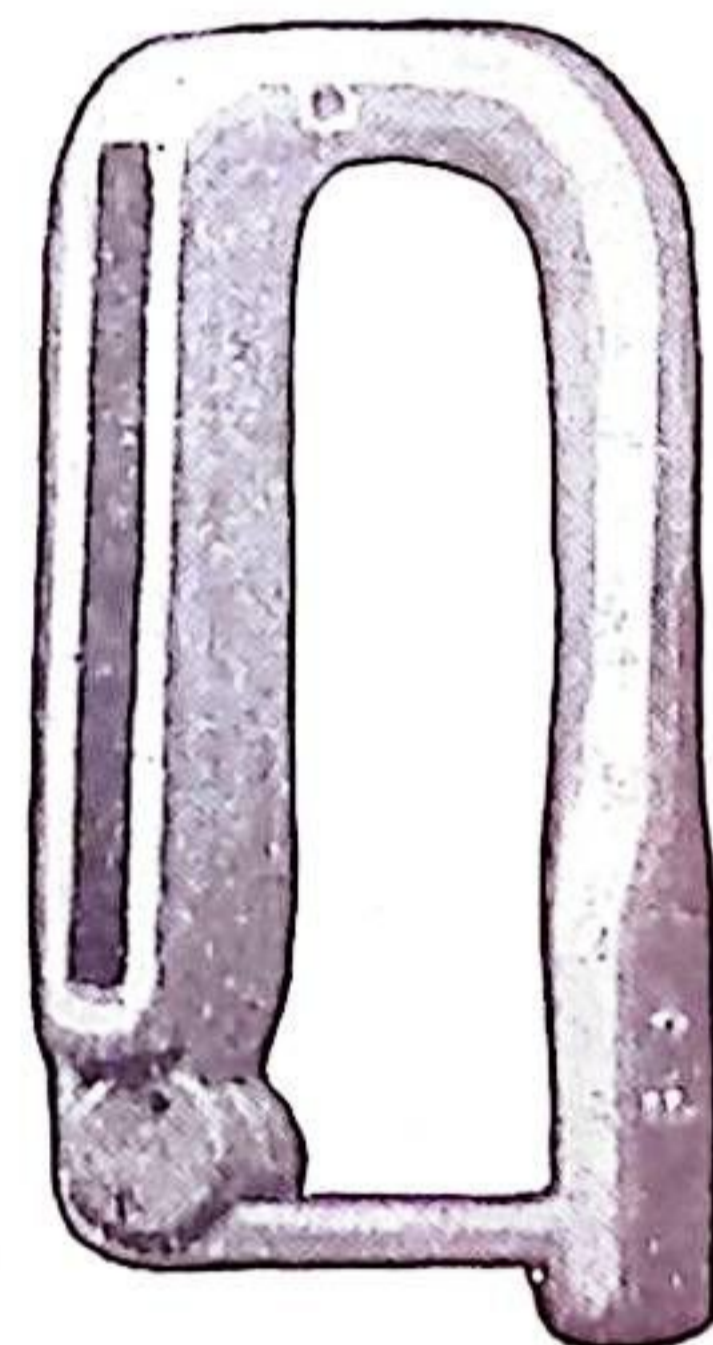
Manskapslina av NYLON, brottgräns c:a 900 kg., vikt med väska 650 gram. Ruttar ej, mjuk och smidig även om den är våt samt slitstark.

Manskapslina med stålwire, brottgräns 850 kg., stark och eldsäker.

Bälthake av lättmetall, brottgräns 2.520 kg., lätt och rostfri. Monteringshylsor för brandslangar, vulkaniseringsapparater samt all övrig brandmateriel med kort leveranstid.

Brissmans Brandredskap, Halmstad

Telefon 3333

BRANDHJÄLMAR av stål

Svart- eller vitlackerade med polerad lättmetallskam och extra prima skinninredning.

Alla hjälmar försedda med hållare för nackskydd.

Snabbinställning av hakrem.

Leverans sker omgående.

Rekvirera provhjälm.

MOLIN & WESTBERG

Mäster Johansgatan 5

MALMÖ

Tel. 388 40, 759 12

Specialfirma i brandredskap

Skum mot brand i sprit

Ehuru behäftat med flera svagheter, har skummet alltsedan det första blygsamma framträdandet varit ett jämförelsevis gott släckningsmedel mot brand i oljor, medan spriten snabbt "ätit upp" skummet. På sprityta har därför något kvarliggande skikt i regel ej kunnat bildas. Detsamma gäller, om också inte i samma grad, andra med vatten blandbara, eldfarliga vätskor. Visserligen utgör oljorna, för vilka skummet ursprungligen avsågs, den övervägande delen av de i den mänskliga verksamheten förekommande eldfarliga vätskorna, men sprit och andra med vatten blandbara vätskor, t. ex. aceton, användes dock i rätt ansenlig utsträckning. Oförmåga att släcka sådana vätskor måste därför anses som en allvarlig brist hos skummet.

Före andra världskriget gjorde Tyskland syntetiska skummedel, varav åtminstone ett uppgavs vara beständigt mot sprit. Jag hade då tillfälle att se ett par demonstrationer med detta medel mot brinnande sprit. Dessa led emellertid enligt min mening av svagheten att vara utförda i alltför liten skala, ett förfaringsätt, som ofta förekommer vid dylika demonstrationer och som lätt kan verka missledande. Att mot ett mindre bål framföra förhållandevis stora mängder släckningsmedel bereder nämligen inga svårigheter. Släckningsmedlet blir härigenom kvantitativt sett onormalt överlägset, och släckningen lyckas även om medlet skulle vara behäftat med brister. När sedan samma medel skall användas under större förhållanden, kommer bristerna fram. Vid de ovan åsyftade demonstrationerna kunde jag ej göra mig fri från intrycket, att den använda skumkvantiteten ej stod i rimligt förhållande till den släckta ytan. Detta mitt intryck är visserligen inget bevis men grundar sig dock på en rätt stor erfarenhet.

I novembernumret av den amerikanska facktidskriften *Fire engineering* omnämnes emellertid ett skumprov, som kan tyda på att man gjort vissa framsteg. Provet ägde rum i Newark N. J. den 2 sistlidne oktober och var anordnat av den icke okända firman Pyrene. Firman disponerar på sagda ort ett särskilt experimentområde med större och mindre cisterner. Enligt referatet användes det nya skummedlet vid släckning av brand i såväl oljor som etyl-

alkohol och aceton. Tyvärr synes även vid detta prov endast mindre cisterner ha använts för etylalkohol och aceton, men resultatet kan ändå förtjäna att uppmärksammas.

Det nya skummedlet, som är baserat på protein, är en brun vätska med en specifik vikt av 1,2. Den erforderliga koncentrationen uppges vara 6 %. Ett hållbarhetsprov visade, att efter 12 timmar hade skummet alltså 50 % av sin vattenmängd kvar. På en bild har i mitten av skumtacket skurits ut en fyrkant, där spritytan blottats och åter påtänts. Skummet ger på denna bild onekligen ett mycket fast intryck. Den utskurna fyrkantens sidor är skarpa. Den ser närmast ut som om den skurits ut ur en stor och tjock ostskiva. Detta tyder på att skummet, sedan det sprutats ut och spritt sig över vätskeytan, undergår någon reaktion och stelnar. Vidare säger referenten, att skummedlet är oberoende av det använda vattnets beskaffenhet. Det är likgiltigt, om detta är sött eller salt. Ytterligare en fördel framför hittills använda skummedel.

Amerikanarna har tidigare ej begagnat sig av skum i samma utsträckning som varit vanligt i Europa. Då denna nyhet nu kommer från andra sidan Atlanten, kan det vara ett tecken på en icke betydelslös utveckling av skumsläckningen. Kanske börjar man övervinna en del av dess svagheter. Särskilt anmärkningsvärt är, att man i USA, där man förut gärna förbiset skummets möjligheter, tycks intressera sig för metoden nu då nya vägar för släckning av olja börjar brytas. För skummets framtid är de amerikanska proven ett gott tecken.

Till skummets svagheter har, förutom otillfredsställande effekt mot brand i sprit och andra ur släckningssynpunkt likartade vätskor samt känslighet för det använda vattnets egenskaper, även hört vissa lagringssvårigheter. Om man lyckats övervinna även lagringssvårigheterna, vilket tyvärr ej framgår av referatet, och framställningskostnaderna dessutom ej är avskräckande, finnes anledning att ställa vissa förhoppningar.

Men tyvärr brukar det alltid vara ett icke oansenligt steg från de första proven till dess varan är klar för praktiskt bruk.

Torsten Mohlin.

Brandkårstävling

Sedan några år tillbaka har inom Stockholms län hållits en årlig tävling mellan länets borgarbrandkårer, ett evenemang, som mer och mer kommit att omfattas med mycket stort intresse bland de berörda brandmännen. Under år 1952 såg det tvivelaktigt ut huruvida tävlingen över huvud skulle komma till stånd. Det verkade som om ingen kår ville ställa sig som värd och arrangör för tävlingen, beroende kanske av flera skäl. Kostnaderna i samband med ett sådant arrangemang torde närmast varit anledning till att man dragit sig och liksom väntat att "någon annan" skulle anmäla sig. Det har nämligen blivit kutym att tävlingen förlägges till olika platser inom länet, dock utan att någon sorts turlista på förhand uppgjorts. Det hör s. a. s. till god ton att någon kår kommer och anmäler sig som värd. Den kår, som sålunda ställer sig som arrangör, deltar ej själv i tävlingen utan får fullt upp att göra med de anordningar som erfordras för att tävlingen skall "gå i lås" och ge bästa möjliga resultat.

Från varje i sådan tävling deltagande kår anmäler sig en 5-mannagrupp såsom tävlingsgrupp och med anmälan följer en viss startavgift såsom bidrag till de kostnader, som uppstår i samband med tävlingen. I övrigt svarar arrangören för kostnaderna, som i regel medför extra avgifter till kårens kamratförening, och kanske även kommunen ställer sig välvillig och bidrager med en slant för ändamålet.

Hellre än att 1952 års tävling skulle inhiberas, beslöts i slutet av oktober, att Djursholms brandkår skulle åtaga sig värdskapet och därmed förenade anordningar för den traditionella tävlingens genomförande. Det sattes därför omedelbart igång med utsändande av kallelser till deltagande m. m. och vid anmälningstidens utgång hade 12 borgarbrandkårer med var sin grupp anmält sig. Tävlingen ägde rum söndagen den 23 november med början vid 8-tiden och pågick oavbrutet till omkring kl. 12.30, då samtliga varit i "elden".

Tävlingen, som består av för en brandman kända, praktiska övningsmoment med något litet inslag av teori, tillgår så, att genast vid samlingen på morgonen går de tävlande grupperna i "koncentrationsläger", dit ingen får komma eller gå för att på så sätt hålla anordningarna på tävlingsplanen vattentätt hemliga. Från uppehållsplatsen-brandstationen kördes de tävlande fram med bil till tävlingsplatsen,

där de omhändertogs av brandmästaren Viktor Sommar, välkänd lärare vid Statens brandskola. Han har under alla dessa tävlingar fungerat som tävlingsledare och detta uppdrag sköter han på ett sätt, som genast från början inger det allra största förtroende bland såväl tävlingsdeltagare som arrangörer. Sommar har genom sitt lugna och vederhäftiga uppträdande vid dessa tillfällen gjort sig synnerligen populär och, anser jag, fullkomligt omistlig för dessa tävlingars fortsatta genomförande. Han har mitt hjärtligaste tack och min stramaste honnör. Tiden för de olika tävlingsgrupperna varierade mellan 11,41 och 24,12 minuter. Segrare vid årets tävling blev Stocksunds brandkår med ovan angivna kortaste tid, tätt följd av Sollentuna, Rimbo och Solna-Sundbybergs brandkårer såsom 2:a, 3:a och 4:a i nämnd ordning.

Efter tävlingens avslutande och sedan domarkollegiet klarat av placeringen för de olika grupperna intages vanligen en gemensam lunch, vilket denna gång skedde å Djursholms restaurang, där ett par timmars angenäm och otvungen samvaro kunde noteras och där länets brandkonsulent, kapten Erik Gillner, utdelade pris till de fyra bästa grupperna, varvid stocksundskåren fick sin första inteckning i Borgarbrandmännens Riksförbunds vandringspris (djursholmskåren deltog ej, i annat fall...) samt Stockholms läns Brandkårsförbunds hederspris m. fl.

Om man så här i lugn och ro efteråt skulle göra några reflektioner, så kan man inte utesluta det svaga för att inte säga svala intresse, som kommer till synes från den allmänna pressens sida vid dylika arrangeman.

Denna brandkårstävling är utan överdrift en "stor dag" för den arrangerande kåren, vid vilken varje man fått sig tilldelat en viss uppgift för dagen för att få allt att klaffa och göra tävlingen så lättsmord som möjligt. Här hade vi lyckats få en obebodd villa, som skall rivas, till övningsobjekt och detta, anser jag, måste ha gjort ett naturtroget intryck på både deltagare och åskådare vid "släckningsangrepp" och "livräddning". Själva är vi mycket tillfredsställda över att tävlingen gick så bra och sådan tillfredsställelse har även kommit till uttryck från såväl deltagare som tävlingsdomare.

Nästa gång ta vi nya tag.

Hugo Edensjö.

Berättelsen om en frivillig brandkår

Då vi tro, att det kan intressera de svenska brandkårerna att få veta litet om förhållandena i andra länder, ha vi gjort detta utdrag ur "Die Österreichische Feuerwehr".

En del av staden Klagenfurts område heter Kalvarienberg. Den tillhörde före skapandet av Stor-Klagenfurt år 1939 förortskommunen St. Martin och hade då en rent lantlig karaktär.

Hur man började.

I maj 1924 ljöd en afton ropen "Eld" i Kalvarienberg. Klorfabriken "Extrakta" stod i ljusan låga. Denna storbrand gav anledning att bilda en brandkår. På inbjudan av en ämbetsman, Löscher, ägde snart ett första sammanträde rum, i vilket många i orten makthavande deltog. Man beslöt att bilda en frivillig brandkår, och förarbetet anförtroddes åt Löscher. Redan vid detta förarbete visade det sig att tillräckligt intresse fanns för en egen brandkår. Invånarna anvisade betydande belopp, och på mycket kort tid var den ekonomiska grunden säkrad. Medlemsanskaffningen gick också bra, och den 18 oktober 1924 var 39 personer samlade för ett konstituerande sammanträde. Vid detta tillfälle valdes även den förste brandkårschefen.

För de skänkta pengarna anskaffades redan första året en körbar handkraftspruta, 2 pumpverk, 1 stege och 2 hakstegar. En invånare ställde till förfogande en på hans bekostnad byggd "brandstation" och svarade gratis för hästskötseln. Allt var klart den 30 november 1924.

Den 5 mars nästa år kl. 11 på kvällen fick den unga brandkåren sitt elldop vid en stor eldsvåda i Tessendorf och visade därvid — såväl som vid många ytterligare tillfällen — sin slagkraft.

Vid den stora eldsvådan, som ödelade hela Phafendorf-Priedl 1926, visade sig materielen vara otillräcklig, och man beslöt att inköpa en motorspruta, vilket kunde förverkligas genom hjälp från välgörare och brandkårsförbundet. Då det utrymme, där redskapen förvarades, icke heller räckte till, var man tvungen att bygga en större brandstation. Två familjer skänkte tomt, och sedan byggnadsritningar faststälts, kunde arbetet påbörjas. Alla svårigheter övervunnos och i augusti 1928 kunde den nya brandstationen tagas i bruk. Då hade alla arbeten på brandstationen utförts av brandmännen på fritid, och de visade därvid en äkta offervilja och ett sant kamratskap. År 1936 kunde ytterligare motorredskap anskaffas, varigenom slagkraften ökades.

Friheten förloras.

Den frivilliga brandkåren i Kalvarienberg förlorade emellertid sin självständiga ställning vid nyorganisationen av brandväsendet i Klagenfurt 1938. Den blev underställd brandchefen i Klagenfurt och fick namnet "brandstation nr 2". Manskapat blev tjänstepliktigt och det ansvariga befälet valdes icke längre av kamraterna utan förordnades. Vid samma tidpunkt uppådades för brandkåren främmande personer genom polisiär förfoganderätt som förstärkning av civilförsvaret, och deras utbildning påbörjades. Den frivilliga brandkåren infogades som ett led i de tyska hjälppolistrupperna, och en omskolning enligt de för riket enhetliga bestämmelserna följde. Genom bildandet av Stor-Klagenfurt 1939 förenades traktens samtliga brandkårer med stadens brandkår.

Vid ikraftträdandet av riksbrandförsvaret förlorade samtliga frivilliga brandkårer äganderätten över sin redskap och sina kontanta medel. Till och med kamratkassan måste överlämnas. Brandkårschefen avsattes och en annan förordnades. Denne ledde kå-

Det Ni länge väntat på har kommit!

Vi ombesörjer omladdningar och kontroller av alla slag av kemiska handeldsläckningsapparater, vi undervisar och demonstrerar i dess användande. Vi försälja alla slag av brandmateriel. Spec.: Kemiska handeldsläckare, brand- och gummislang, länspumpar och kolsyresnö. Ring eller tillskriv oss för vidare upplysningar.

AB BRANDTJÄNST

Källgatan 15 C, VÄSTERÅS Tel. 347 29, 367 01, 310 32

Litteratur

Kampen mot elden. Bernces förlag, Malmö. Pris 59: — kr/band.

För något mer än ett år sedan förelåg första bandet av uppslagsverket *Kampen mot elden*. Det var det släckande brandförsvarets historia — med tyngdpunkten helt naturligt förlagd till våra svenska förhållanden — som därmed skrivits av ett antal framstående fackmän inom brandförsvarets mångskiftande område. Bandet, som tidigare anmälts här, utmärkte sig för ett gediget innehåll, ett utsökt bildmaterial och en tilltalande redigering.

Men brandförsvaret innefattar ju även brandskydd, d. v. s. den förebyggande verksamheten. När i dagarna andra bandet av *Kampen mot elden* föreligger, har också det förebyggande brandskyddet fått en synnerligen allsidig belysning. Ämnet är vittomfattande, den saken vet brandförsvarets män allt för väl, och det framgår också med önskad tydlighet av de 15 anlitade författarnas intressanta och värdefulla artiklar i andra delen av verket, som omfattar över 500 sidor.

Som sig bör inleds bandet med en längre artikel om "Elden" av sprängämnesinspektör A. Billberg.

Artikeln har fått den väl funna underrubriken "En kulturhistorisk och teknisk studie i rött".

Att här redovisa alla artiklarna skulle föra för långt. Bland annat behandlas det byggnadstekniska brandskyddet, brandskyddet i hem och på lantgårdar, transportväsendets brandförsvaret, sotningsväsendet, brandförsäkring, mordbränder, brandorsaksundersökning och elden som sabotagemedel. Även krigsbrandsläckningens taktik och teknik avhandlas liksom också erfarenheter från andra världskriget på brandförsvarets område.

Bandets huvuddel ägnas emellertid — och naturligt nog — åt industribrandskyddet. Civilingenjör Arne Hägglund har bidragit med en utförlig redovisning härför i ett kapitel, som lämnar mycken och värdefull ledning i brydsamma brandskyddsproblem. Härtill bidrar inte minst ett flertal klarläggande översiktstabeller.

Även detta band inrymmer ett rikligt bildmaterial, som emellertid icke når upp till samma höga klass som första bandets.

Såsom helhet utmärker sig verket *Kampen mot elden* för erkännansvärd fullständighet och ändamålsenlig disposition. Verket har blivit en god uppslagsbok med tilltalande typografisk inramning och rikligt och väl utvalt bildmaterial. Men: Varför inte samma papper i hela band 2 och en högre klass på inbindningen?
Ek.

ren till 1944 och nådde gott resultat i utbildnings- och utrustningshänseende.

Under hela tiden, då brandförsvaret leddes centralt från Klagenfurt och under militära former, förfogade Kalvarienberg över sin brandstation med ett undantag. Den på många ställen i orten inkvarterade luftskyddspolisen hade sitt högkvarter i brandstationens dagrum och gjorde sig mycket bred. Många protokoll och andra skrifter, tillhöriga den gamla frivilliga brandkåren äro försvunna.

Den 19 januari 1944 kom det första luftangreppet. Det blev många eldsvådor och stor skadegörelse. "Brandstation 2" insattes mot en tobaksfabrik. Arbetet fortsatte långt in på nästa dag i så stark kyla, att kläderna voro stelfrusna. En mycket välkommen gottgörelse för det ansträngande arbetet var, att brandmännen kunde stoppa fickorna fulla med tobak och cigarrer.

Frivilliga kåren återupprättas.

Efter krigsslutet, i början av maj 1945, och då allt var kaos, utrymde luftskyddspolisen brandstationen, de uppbyggda hjälpbrandmännen försvunno för att aldrig återses, och det som återstod, var några

fastrotade brandmän. Vid en brand någon månad senare var det endast 4 man, som ryckte ut. Den 7 juli 1946 kunde det första sammanträdet efter kriget hållas, varvid 21 medlemmar voro närvarande. Då valdes en ny brandkårschef. I årsberättelsen för 1946 står följande att läsa:

"Efter långa år ägde den 7 juli 1946 det första fria, demokratiska valet av brandkårschef rum. Nu ha vi åter vår fulla självständighet i förvaltningstekniskt hänseende. Vi äro oavhängiga beträffande kassan och ha återfått ett belopp om 280 schilling, som vi på sin tid tvingades att överlämna till den militära ledningen."

Efter nykonstitueringen av den frivilliga brandkåren återkom på alla sätt den rätta, idealiska och kamratliga andan. Särskilt märktes detta vid det 1949 firade 25-årsjubileet, som fick ett värdigt förlopp. Från officiellt håll uppskattades återuppbyggandet mycket. Representanter för staden och brandkårsförbundet uttryckte sitt erkännande, och de grundare, som fortfarande voro i livet, medaljerades. Så kan den frivilliga brandkåren i Kalvarienberg nu åter med glatt mod emotse framtiden.

Arne Hegen.

Ordet fritt

Är våra övningar en halvmesyr?

Övningsplatser efterlysas.

Om man gör en överblick över de praktiska övningar, som förekommer vid våra brandkårer, kommer man faktiskt till att de omfattar endast en starkt begränsad del av det stora hela. Vi övar motorsprutans färdigställande och körning, slangutläggning, stegresning och mycket annat. Vid tillämpningsövningarna, där allt detta förekommer i ett sammanhang, avstannar det hela så snart strålförarna ropat på vatten. Det viktigaste däremot, själva eldsläckningen, blir ytterst sällan föremål för praktisk undervisning eller övning. Vill man vara elak kan man säga att en volontär, efter det han genomgått en grundlig utbildning, kan allt — utom att släcka! Visserligen får han många timmars teoretisk utbildning i eldsläckningslära, ja, han får till och med se film. Men hur mycket är denna teori värd om den inte kompletteras med personlig erfarenhet?

Ett exempel på detta får man om man jämför en rutinerad brandkår med en mindre rutinerad. Antag att båda har samma utrustning med exempelvis fast pump på bilen, vattentank och smalslang. Den rutinerade brandkåren använder sin smalslang med gott resultat därför att den av erfarenhet känner till dess användbarhet och förmåga. Den orutinerade gör det däremot aldrig om branden är större än en kachelugnsbrasa. Skulle det inte finnas vatten på platsen blir man vanligen ställd. Man gör inte ens ett försök med smalslangen i tron att det är hopplöst. Exempel på detta finns! Följden blir att skadorna till följd av eld och vatten

(där alltför grova strålar kommer till användning) blir onödigt stora.

Hittills har man endast haft tillfälle att lära sig eldsläckning vid de riktiga eldsvådorna. Är detta riktigt? Hur lång tid tar det dessutom innan personalen vid en mindre brandkår med tre eller fyra eldsvådor om året får en nöjaktig erfarenhet? Är det inte ett rimligt krav att en brandkår har eldsläckningsvana när den kallas till en eldsvåda?

Finns det då någon möjlighet att komplettera övningarna så att framför allt kårerna med ett fåtal bränder per år får större rutin? Ja, genom att ordna med övningseldsvådor, som är så verklighetstroga som möjligt. Detta kommer visserligen att kosta en hel del pengar men frågan är om man inte får en god avkastning på dessa pengar i form av minskade brandskador.

Hur skall denna utbildning ordnas? Det finns bl. a. i Amerika, men även här i Sverige, speciella övningsplatser med byggnader, fartyg m. m., där man ordnar med eldsvådor av olika typer. (En intressant artikel i "Teknikens Värld" nr 19/1952 behandlar Marinens skyddstjänstskolas förnämliga övningsplats där man har goda möjligheter till eldsläckningsutbildning.) Skulle det inte vara möjligt att få sådana övningsplatser även för brandkåren? Centralt belägna (exempelvis en eller ett par i varje län) skulle ett stort antal kårer kunna använda samma anläggning. Här skulle man kunna lägga upp övningar där eldsläckningen blev det primära som komplement till de vanliga övningarna på hemmaplan.

Dessa övningsplatser skulle inte bara komma brandkåren till godo. Även civilförsvaret har samma behov av övningseldsvådor som brandkåren. I stockholmstrakten skulle dessutom Statens Brandskola och brandredskapsfirmorna men även Statens Provningsanstalt och Statens Polisskola kunna få förbättrade möjligheter till utbildning och forskning genom tillkomsten av en sådan anläggning.

Göran Bergström.

Har Ni något på hjärtat

som berör brandförsvaret, skriv då till Brandkårstidskrift. Vi vill ha så många medarbetare som möjligt. Även en mindre eldsvåda kan ge många lärdomar — sprid dem genom tidskriften till kollegerna.

Insänd manuskript antingen direkt till redaktören under adress: Brandkåren, Norrköping, eller till Riksförbundets expedition.

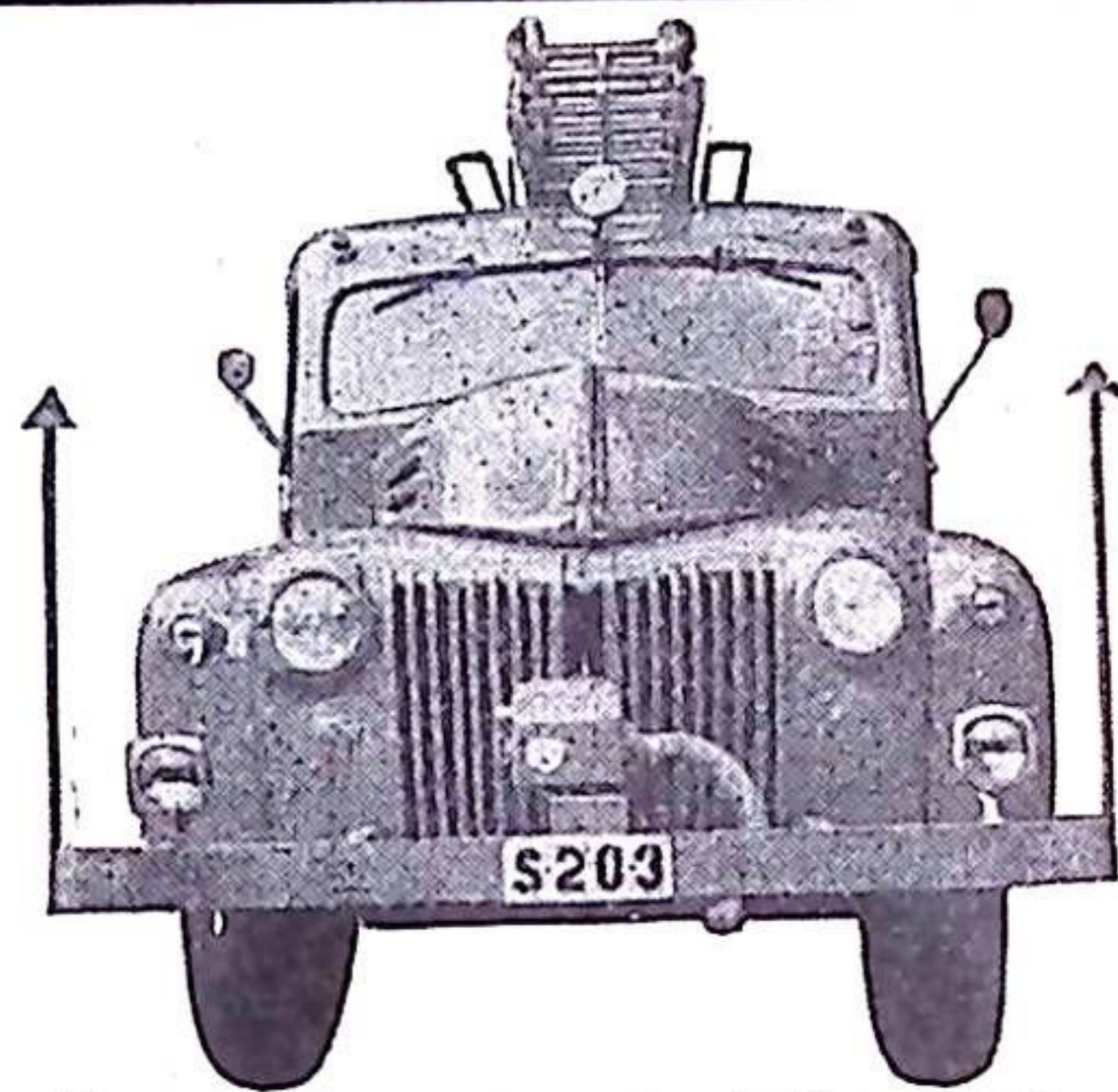
Red.

Varför väljer man Tempus Frontpump?

Förutom av ett stort antal brandkårer används Tempus Frontpump även av Domänverket, Fortifikationen och Ingeniörstrupperna, som till en början anskaffat ett 100-tal pumpar. Men vad var utslagsgivande vid köpen? Läs om alla finesser i våra fullständiga prospekt och tekniska informationer. *Sänd oss några rader idag så får Ni alla upplysningar omgående.*

Visste Ni t. ex. att:

1) Kapaciteten vid 5 kg/cm² och 2.000 r/m är 180—200 lit/min, d. v. s. 2—3 ggr mer än vad andra bilmonterade kugghjulspumpar ger.

Tempus Frontpump monterad på tankvagn.

- 2) Den är ögonblickligt *självslugande* även på över 7 m sughöjd.
- 3) Den har direkt drivning från motorns vevaxel utan remmar. Flexibel koppling.
- 4) Den är avtagbar med ett handgrepp utan verktyg.

AB SVENSKA TEMPUS
KUNGSGATAN 38 — STOCKHOLM — TEL. 111835

Aterförsäljare: Ingenjörfirman Molin & Westberg, Mäster Johansgatan 5, Malmö. Tel. 388 40.

Hitta på ett bra namn — vinn 200: -- kronor!

För att kunna arbeta effektivt i gasmask och samtidigt ha en stor trygghetskänsla erfordras en förstklassig gasmask, som ger bäraren fritt synfält. — Vi söker nu ett bra "namn" på vår nya helmask med "hel siktruta" — gasmaskens "new look".

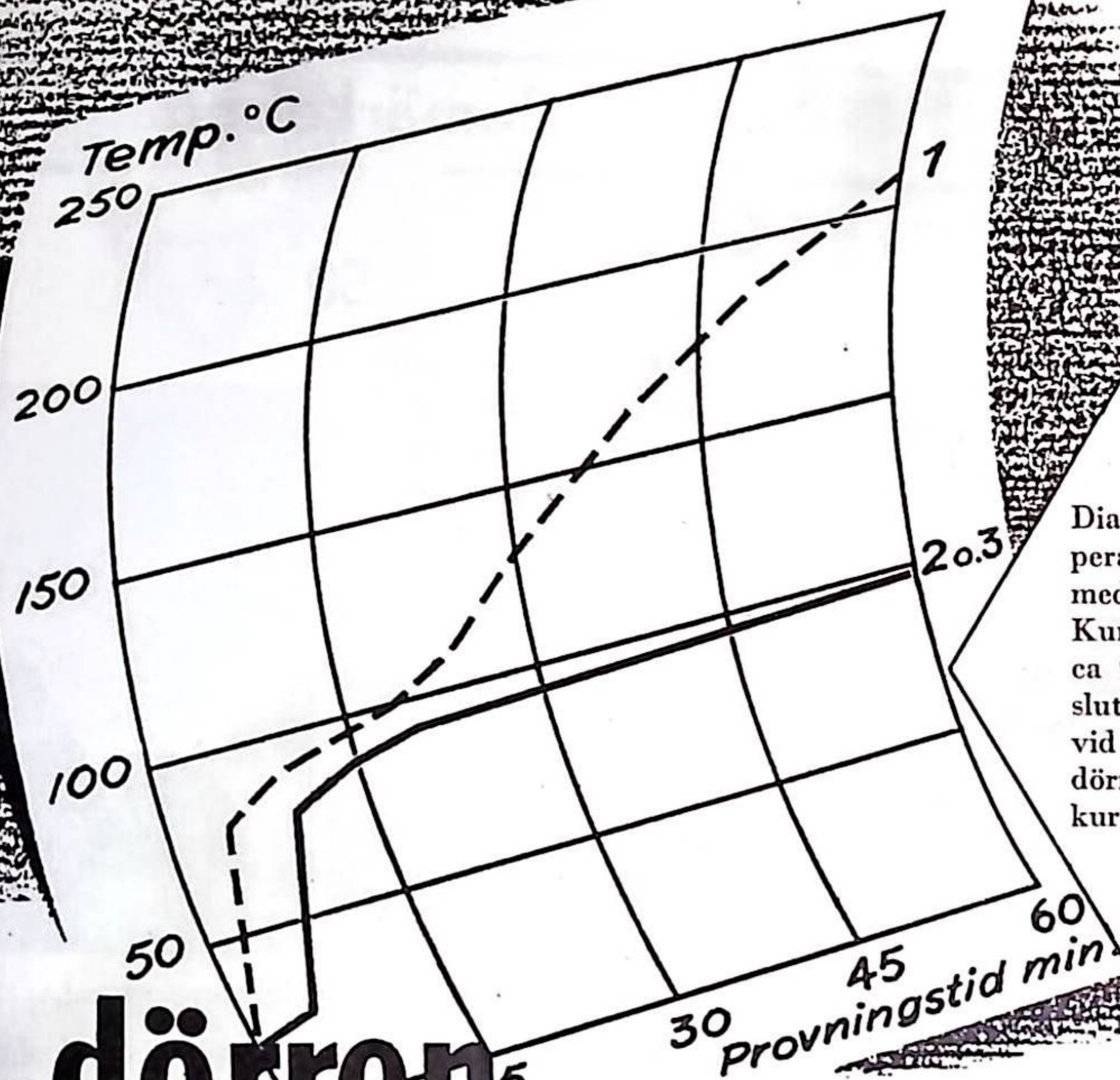
Insänd Edra förslag märkta "Trivsel och trygghet" före den 20 februari. Bästa namnförslaget erhåller kr. 200: —. Dessutom utdelas några extra priser.

BRAND- och ARBETARSKYDDSMATERIEL

Arne Carlsson

Sandviksvägen 32, Hässelby Villastad

Tel. Stockholm 38 10 95

Diagrammet visar RD-dörrens yttertemperatur under 1 timmas brandprovning med upp till 925° C på eldsidan. Kurvorna 2 och 3, vilka representera ca 98 % av dörrens totala yta, visa en sluttemperatur av knappa 100° C. Endast vid låslådan (kurva 1) — ca 2 % av dörrens totala yta — slutar temperaturkurvan på något över 200° C.

RD-dörren en ännu bättre branddörr

En ännu bättre branddörr

blev den nya RD-dörren tack vare Rosengrens kända "kassaskåpsisolering". Denna består av en fast, gjuten massa med kristalliskt bundet vatten, som vid hetta frigöres och verkar avkylande. Det är denna frigöringsprocess, som i första hand ger RD-dörren dess oöverträffade brandskyddsisolering.

Bättre som gångdörr

RD-dörrens kraftiga stagning — inte endast vertikal utan även horisontell — jämte den gjutna isoleringsmassans styvhet gör dörren särskilt stabil och oöm. Tack vare "kassaskåpsisoleringens" stora isoleringseffekt har RD-dörren kunnat konstrueras tunn och smidig.

Billigare att installera

Kraftig specialriktad karm av 2 mm stålplåt jämte perfekt dörrinpassning eliminerar fördyrande riktningsmoment vid installationen.

Rosengrens först med officiellt godkända dubbeldörrar och skjutdörrar

Rosengrens var den förste tillverkare som kunde erbjuda även officiellt brandklassificerade dubbeldörrar och skjutdörrar.

Byggnadsstadgan kräver officiellt godkända branddörrar

Enligt byggnadsstadgans §§ 65 och 70 skall branddörr, där sådan föreskrives, vara av minst s. k. brandhärdig klass. Detta innebär, att branddörren officiellt typprovats under minst en timme i en temperatur uppgående till 925° C.

Förvissa Eder om att den branddörr Ni installerar bär det officiella provningscertifikatet.

Ring eller skriv till oss, så skall vi omedelbart ge Er alla uppgifter om RD-dörren — den ännu bättre branddörren.

E. A. ROSENGRENS AKTIEBOLAG
Göteborg - Stockholm - Malmö - Norrköping

Notiser

Bemärkelsedagar

Branddammar för en miljon.

Arbetsmarknadsstyrelsen har bemyndigats att av det på allmän beredskapsstat uppförda anslaget för arbetslöshetens bekämpande taga i anspråk 1 miljon kronor för att anlägga branddammar på olika håll i landet.

Inbjudan till Riksmästerskap å skidor.

Härmed har Borås Brandkårs IK äran inbjuda till deltagande i Riksmästerskap å skidor, onsdagen den 11 februari 1953.

Tävlingen kommer att vara öppen för brandmän från yrkes- och borgarbrandkårer, vilka äro anslutna till Svenska Stadsbrandkårernas Idrottsförbund. Borgarbrandman skall dock ha tillhört brandkår ett år.

Klassindelning:

Yrkesbrandmän: seniorer, yngre och äldre oldboys.

Borgarbrandmän: seniorer, yngre och äldre oldboys.

Seniorer och yngre oldboys tävla på 20 km, äldre oldboys på 10 km.

Lagtävlan:

Yrkesbrandmän: De tre bästa på långa banan.

Borgarbrandmän: De tre bästa på långa banan.

Anmälningsavgift: kr. 3:— per deltagare.

Anmälningar: Anmälningar åtföljda av anmälningsavgifter skola vara oss tillhanda senast onsdagen den 4 februari.

I övrigt gäller i tillämpliga delar Svenska Skidförbundets bestämmelser.

Brandkårens IK Borås.

50 år

Folke Renström, väktaren över brandskyddet i Uppsala stad och län, fyller 50 år den 30 januari. Kring honom står på fast grund Domkyrkan, Slottet, Gustavianum, Carolina-Rediviva, Ultuna, stora sjukvårdsinrättningar och ett imponerande antal industrier samt dessutom 60 landsbrandkårer, från början organiserade på frivillighetens grund.

För att fullgöra denna väktartjänst och därtill vara själen i kampen mot den "Röde hanen" fordras lugn, kunnighet, omdöme och sist men ej minst ett varmt intresse. — Då Folke Renström tillfullo fyller dessa fordringar och dessutom är en ärlig gentleman önskas honom hjärtligt lycka och välgång.

K. G.

50 år.

31/1 Voigt, V., Brandmästare, Partille.

40 år.

17/2 Warnander, E., v. Brandchef, Gnesta.

Tjänsten som

Brandchef

vid Morastrands köpings borgarbrandkår är till ansökan ledig för tillträde den 1 april 1953. För befattningen utgår arvode med f. n. 1.200 kronor för år.

Betr. kompetens hänvisas till § 7 mom. 2 brandstadgan.

Ansökan ingives till Morastrands köpings brandstyrelse, Mora, senast den 31 jan. 1953.

Mora den 2 jan. 1953.

Brandstyrelsen.

Befattningen som

Brandchef

vid borgarbrandkåren i Laxå köping (ej heltidsanställd) är till ansökan ledig. Sökande, som skall inneha körkort, torde med uppgift om meriter m. m. insända sina ansökningar till Laxå köpings brandstyrelse, adress: Ramundervägen 48 C, Laxå, före den 1 febr. 1953.

Laxå den 2 jan. 1953.

Brandstyrelsen.